

TALVI-KEVÄT WINTER-SPRING



ZODIAK 20 VUOTTA
1987-2007

Uuden tanssin keskus Center For New Dance

ZODIAK

Ohjelmisto Programme 1.2007

Tervetuloa Zodiakiin

Welcome to Zodiak

Zodiak – Uuden tanssin keskus on suomalainen ja kansainvälinen nykytanssin tuotanto-, esitys- ja tapahtumakeskus ja Helsingin tanssin aluekeskus. Se tarjoaa suomalaisen uuden tanssin freelancekentälle yhteisen, kokoavan toimintafoorumin ja estradin. Yleisölle Zodiak tarjoaa vakinaisen näyteikkunan aikalaistanssin kiinnostavimpiin tekijöihin, ilmaisupyrkimyksiin ja virtauksiin.

Zodiak – Uuden tanssin keskusta ylläpitää Zodiak Presents ry. Zodiakin taiteellisesta toiminnasta ja profiilista sekä koulutuksesta vastaa tanssitaiteilijoista koostuva taiteellinen johtoryhmä. Zodiakin toimintaa tukevat opetusministeriö ja Helsingin kaupunki.

Zodiak – Center for New Dance is a production, performance and event venue of contemporary dance in Finland and the regional centre for dance in Helsinki. It provides a joint platform for Finnish independent dance groups and artists. For the audience, Zodiak offers a versatile repertoire of the most interesting artists and trends in contemporary dance.

Zodiak's activities · Co-produces and hosts around 15–20 new Finnish dance productions a year · Co-operates with many other Finnish dance venues · Organises international tours and exchange for Zodiak productions · Invites foreign guest performances, choreographers and teachers; works with foreign partners in various ways · Arranges classes and intensive courses in contact improvisation, improvisation, release technique, Alexander technique, new dance etc. · Organizes the biennial dance festival Side Step Festival, and co-operates with many Finnish dance festivals (e.g. Full Moon Dance Festival, Moving in November, Helsinki Festival) ·

Co-runs Helsinki International Artist-in-residence Programme (HIAP) at the Cable Factory, which enables 1–2 foreign choreographers to work for 1–2 months at Zodiak every year · Emphasises audience development and pedagogical work · Functions as a Regional dance center in Helsinki. For more information on the regional dance centers visit www.tanssinaluekeskukset.fi · Functions primarily at the Cable Factory – where it has a 80-seat performance space, two rehearsal studios and an office – but produces performances also for other venues around the capital.



Ensi-illat *Mirjami ja Mikael Satu Tu* *House of Mrs Wilson & Diano Marina J* *Postia Eva Dahlgrenille Milja Sarkola*

Sivuaskel / Side Step Festival 2007 6 Muu ohjelmisto 16–18

Haastattelut Satu Tuomisto 28 Ronja Verkasalo 29 Jenni Ki

ESIPUHE

Kahdeskymmenes kevät

On ilo esitellä Zodiakin tapahtumarikas kevät-ohjelmisto. Se pitää toimintayhteisömme ja tuotantopiirimme äärimmilleen viritettynä koko talven ja kevään ajan. Toivottavasti se myös aiheuttaa ainutkertaisen kokemuksen tiloja ja uuden oivaltamisen hetkiä sekä kotimaisen että kansainvälisen nykytanssin äärellä.

Tämän esitteen ilmestyessä tila-, valo- ja äänitutkiuksia esittelevä Galleria Kandela on jo ehtinyt avautua yleisölle. *Pimeä projekti* on valosuunnittelija **Tommi Humaliston** monivaiheinen tutkimusmatka pimeään olemukseen ja luonteeseen. Humalisto taiteilijakollegoineen siirtelee näkymättömyyden ja näkyyden rajoja kokijan eri aisteja optisin apuvälinein manipuloiden ja esitysinstallaation keinoja käyttäen.

Erityisen merkittävänä sopii korostaa Zodiakin Sivuaskele-festivaalin sisältöä. Tammikuun viimeisellä viikolla Kaapelitehtaalla järjestettävän kuudennen Sivuaskele / Side Step -festivaalin keskiössä on amerikkalainen tanssi- ja elokuva-avantgardisti **Yvonne Rainer**. Rainerin henkilökohtaisella myötävaikutuksella Zodiak saa ainutkertaisen tilaisuuden valottaa hänen vaikutusvoimaista työtään tanssin ja elokuvan parissa monin eri muodoin. Festivaalilla nähtävät Rainerin live-koreografiat

Trio A (1966) ja *AG Indexical, with a little help from H.M.* (2006) virittävät 50 vuoden jännevälin tarkastella koreografian haasteita suhteessa omaan aikaansa ja ympäristöönsä – luohan viime mainittu teos lisäksi uuden näkemyksen **Balanchinen** ja **Stravinskin** klassikosta *Agon* (1957). Eurooppalaisen nykkykoreografian rinnastuksia Yvonne Rainerin tanssijattelulle tuovat sveitsiläinen **Gilles Jobin** ja hollantilais-itävaltalaiset **Frans Poelstra** ja **Robert Steijn**. Esitysten ohella Sivuaskele-festivaalilla on aiempaan tapaan korkeatasoisia työpajoja, avoimia keskusteluja ja taiteilijatapauksia.

Sivuaskele ja toukokuun Z-in-motion saartavat Zodiakin varsinaisen kantaesitysohjelmiston helmi-, maalisi- ja huhtikuulle. Helmikuun yhteisillan koreografeina esiintyvät nuoret tekijät **Satu Tuomisto** (*Mirjami ja Mikael*) ja **Ronja Verkasalo** (*Heisu*). Lontoossa työskentelevä Tuomisto debytoi koreografina kotimaassa ja Zodiakissa vuosi sitten rajua liikettä ja riehakasta kontaktia työstäneellä ryhmäteoksellaan *Viivana*. Verkasalon aiemmille teoksille taas on ollut tunnusomaista kehon luonnollinen liike, alkuvoimainen ruumiillisuus.

Jenni Kivelä päättää house-koreografikautensa Zodiakissa uuteen ryhmäteokseensa *House of Mrs*

omisto 8  Heisu Ronja Verkasalo 8

enni Kivelä 10  Haje Liisa Risu 12

14  News Vera Nevanlinna 14

Muu toiminta 19–27 Palaute 28

velä 30 Liisa Risu 31 Milja Sarkola 32 Vera Nevanlinna 33
Esityskalenteri Calendar 39

Wilson. Pannuhallissa esitettävän teoksen nimen voi lukea vertauskuvana koreografian ja tanssin tekemisestä itsestään. Uutuusteoksen parina esityksperiodin alussa nähdään myös Kivelän edellinen koreografia *Diano Marina*.

Liisa Risun edellinen tanssiteos *Metri* Zodiakissa vuonna 2004 käsitteli mittaa ja mitallisuutta. Uusi ryhmäteos *Haje* jatkaa koreografian ”kotiluonnon-tieteellisiä” tutkimuksia fysikaalisten suureiden maastossa. Nyt aiheena on entropia eli epäjärjestyksen määrää ilmaiseva käsite. Näennäisen formalistisen tilaleikin taakse kätkeytyy oletettavasti jälleen runsaasti satunnaisuuksia sekä intuitiivisia ja performatiivisia yllätysmomenteja.

Huhtikuun yhteisillan yhdistäjäksi, joskaan ei tietoisesti valituksi, nousee metodinen läsnäolon avaaminen ja voimistaminen. *Postia Eva Dahlgrenille* -teoksen taustalla on laaja joukko itsenäisiä esitystaitelijoi. Ohjaajansa **Milja Sarkolan** johdolla ryhmä käsittelee esityksessään ihailua. Aihetta lähestytään AwIP-metodia (Acting with the Inner Partner) soveltaen. **Vera Nevanlinnan** sooloteos *News* on hänen adaptaationsa **Deborah Hayn** koreografiasta ja perustuu Hayn opettamalle havainnon harjoittamisen metodille. Deborah Hayn konsepti ja metodi

tuli tutuksi hänen Zodiakissa 2004–05 vetämästään sooloprojektista *The North Door*.

Zodiakin kevätkausi huipentuu toistamiseen toukokuun lopulla järjestettävään Z-in-motioniin. Tänä vuonna se rakentuu pääosin ennen esittämättömään ohjelmistoon. Kahden viikon aikana nähtävien ja koettavien esitysten temaattista ykseyttä on inhimillinen, omakohtaisesti koettu ja käsitelty arki. Z-in-motionin ohjelmisto julkistetaan huhtikuussa.

Z-in-motion on luonnollinen paikka ja kehys myös Zodiakin kaksoissyntymäpäivien vietolle. Täyttäähän Uuden tanssin keskus Zodiak keväällä 10 vuotta ja sen taustayhteisö Zodiak Presents jo 20. Olennaista juhla-antia on tuolloin julkaistava moniääninen kirja *Zodiak – Uuden tanssin tähden*. Zodiakin juhlateos ei jää vain yhden tuotantoyhteisön historiikiksi, vaan laajenee poleemisesti nykytanssia pohtivaksi yleisteokseksi, joka kiinnittyy vahvasti sekä suomalaisen tanssin lähihistoriaan ja nykypäivään että kansainvälisiin virtauksiin.

Lepoa on vain liikkeessä!

Raija Ojala

Toiminnanjohtaja

Koreografia ajassa – Homage to Yvonne Rainer – Choreography in Time



ANDREA SALZMANN

Zodiakin kuudes kansainvälinen Sivuaskel/ Side Step Festival 2007 järjestetään 18.–28.1.2007 Kaapelitehtaalla Helsingissä.

Joka toinen vuosi järjestettävä Sivuaskel erottuu muista tanssifestivaaleista temaattisten sisältöjensä tiedostavuudella ja ajankohtaisuudella sekä henkisen ilmapiirinsä avoimuudella. Alkujaan pienestä ja intiimistä tapahtumasta on 10 vuodessa kehittynyt kansainvälisestikin aktiiviseksi ja kiinnostavaksi noteerattu nykyfestivaali, joka houkuttaa niin korkeatasoisia kansainvälisiä esiintyjä kuin seuraajia ja osanottajia.

Sivuaskel/ Side Step Festival 2007 fokusoituu modernin tanssitaiteen merkittävimpiin kärkeen kuuluvan amerikkalaisen koreografin, multimedia- ja elokuvataiteilijan **Yvonne Rainerin** (s. 1934) työhön ja tuotantoon. Rainerin yhä jatkuvan uran ja taiteellisen tuotannon valottaminen, sen merkityksen ja vaikutuksen tutkiminen ja välittäminen useista eri näkökulmista avaa tärkeän historiallisen perspektiivin tarkastella tämän päivän koreografian haasteita ja tuoda esiin ajan ilmiöitä. Sivuaskel 2007 virittää 50 vuoden aikajanan, jossa koreografiasta käsitteenä, taiteen käytäntöinä ja taideteoksina voidaan tarkastella monista suunnista.

Yvonne Rainerin tuotantoa ajassa elävänä ilmiönä tuodaan esiin monin tavoin ja Rainer osallistuu henkilökohtaisesti festivaaliin monessa eri roolissa. Sivuaskel esittää hänen uusimman koreografiansa *AG Indexical, with a little help from H.M.* vuodelta 2006. Teos on Yvonne Rainerin pitkään odotettu paluu live-koreografian pariin. Neljän vahvan naistanssijan esittämä teos on Yvonne Rainerin uusi näkemys **George Balanchinen** koreografiasta *Agon* (1957) Stravinskin musiikkiin. Avantgardelleen uskollisena Rainer yhdistää Balanchinen kvartettiosuuden myös **Henri Mancinin** populaariin *The Pink Panther* -sävellykseen.

Sivuaskel-festivaalilla esitetään myös Yvonne Rainerin 1960-luvun avainteos *Trio A*, joka nähdään

Sivuaskel / Side Step Festival 2007

18–28.01

Lisätietoa erillisestä Sivuaskel-festivaalin ohjelmalehtisestä sekä osoitteesta www.sivuaskel.fi

» Full programme is available at www.sidestep.fi

KAAPELITEHDAS

nyt ensi kertaa Suomessa ja kahtena eri versiona samassa illassa: **Sini Haapalinnan**, **Pia Lindyn** ja **Satu Palokankaan** Laban-notaatioon perustuvana suomalaisrekonstruktiona sekä Yvonne Rainerin ja hänen tanssijoidensa **Pat Cattersonin** ja **Emily Coatesin** esittämänä. Esityksen jälkeinen yhteis-keskustelu avautuu hetkittäin performatiiviseksi kommentiksi ja toiminnaksi. Rainer, Catterson ja Coates pitävät Sivuaskel-festivaalilla myös Trio A masterclass -työpajan.

Yvonne Rainer on kuratoinut Sivuaskel-festivaalille avantgardististen elokuviensa retrospektiivin, jossa nähdään kaksi hänen viimeisintä feature-elokuvaansa *MURDER and murder* ja *Privilege*, videoinstallaatio *After Many a Summer Dies the Swan: Hybrid* sekä **Charles Atlasin** videodokumentti ja -muotokuva *Rainer Variations*.

Sivuaskel 2007 -festivaalin vieraina nähdään myös kaksi eurooppalaista ryhmää, joiden teokset ja työskentelytavat tarjoavat kiintoisan rinnastuksen postmodernille tanssille tänä päivänä. Euroopan kiinnostavimpiin nykkykoreografeihin lukeutuva sveitsiläinen **Gilles Jobin** tuo Suomeen kuuden tanssijan ryhmäteoksensa *Steak House*. Konkreettisen ja kuvitteellisen välillä liikkuva,

absurdiin toimintalogiikkaan perustuva teos on lopututonta esineiden ja kehojen koreografiaa. Hollantilais-itävaltalainen koreografi **Frans Poelstra** ja dramaturgi **Robert Steijn** esittävät **J.S. Bachin** *Goldberg-variaatioihin* perustuvan menestysteoksensa *Frans Poelstra, his dramaturge and Bach*. Juhlittu esitys tutkii teatterin tässä ja nyt -hetkeä, kamppailen Bachin täydellistä ajanhalintaa vastaan.

Sivuaskelen ohjelmaan kuuluu myös taiteilijakeskusteluja sekä seminaari, joka sisältää mm. Yvonne Rainerin luennon *From a Corner of the 60s*. Kursitarjontaan kuuluu amerikkalaissyntyisen **Susan Rethorstin** kahdeksanpäiväinen koreografiaworkshop sekä Robert Steijnin tanssidramaturgiatyöpaja.

Tervetuloa aikalaistanssin lähteille ja nykypäivään!

SUMMARY » The sixth international Side Step Festival takes place at the Cable Factory on January 18–28, 2007. The festival consists of Finnish and international performances, workshops and discussions. The 2007 festival focuses on the work of choreographer and filmmaker **Yvonne Rainer**, one of the most influential artists of the postmodern era.



ISABELLE WEISTER



ALEKSI LINNAMAA



Mirjami ja Mikael Koreografia ja video Choreography and video Satu Tuomisto **Äänisuunnittelu ja valokuvaus** Sound design and photography Roger d'Oliviere Mapp **Ohjaus ja konsepti** Direction and concept Satu Tuomisto & Roger d'Oliviere Mapp **Valosuunnittelu** Light design Mia Kivinen **Tanssi Dance** Giorgio Convertito, Satu Elovaara **Tuotanto Production** Zodiak, Satu Tuomisto Dance

Heisu Koreografia Choreography Ronja Verkasalo **Tanssi Dance** Otto Akkanen, Ronja Verkasalo **Valosuunnittelu ja visualisointi** Light design and visualisation Johanna Naalisvaara **Musiikki Music** Ronja Verkasalo **Tuotanto Production** Zodiak, Ronja Verkasalo

Mirjami ja Mikael & Heisu

Pareittain suhteista, rooleista ja kuona-aineista

Koreografi **Satu Tuomiston** ja äänitaiteilija **Roger Mappin** yhdessä ohjaama *Mirjami ja Mikael* on miehen ja naisen duetto. Se on parisuhdetta mustalla huumorilla, missä pariskunta löysissä kalsareissaan tutustuu omaan kilpailuviettiinsä joka kasvaa kasvamistaan. Ilmapiiri on sähköistä, kunnes todelliset tunteet ryöpyvät esille. Teoksen parisuhteeseen kuuluu vauhdikkaan riehakasta kontaktityöskentelyä, yltävää tunnevyöryä, omalaa- tuista kehonkäyttöä ja rajojen puskemista. Mirjami ja Mikael on tanssia tunteella.

Satu Tuomisto on suorittanut tanssitaiteen tutkinnon (BA) Middlesexin yliopistossa vuonna 2000. Valmistuttuaan hän on työskennellyt koreografina ja tanssielokuvien tekijänä Lontoossa. Tuomiston tanssiteoksia on esitetty Lontoon eri tanssiteattereissa sekä useissa kouluissa ja yliopistoissa. Edellinen teos *Viivana* sai ensi-iltansa Zodiakissa Kaapelitehtaalla 2006. Sadun tanssielokuvia on ollut esillä eri yhteyksissä Englannissa ja hänen tekemänsä videoprojisointi oli mukana Lontoon

The Placen koreografiakilpailun voittajateoksessa syksyllä 2006. Satu Tuomisto ja Roger d'Oliviere Mapp johtavat myös Shake Ur Arts -organisaatiota, joka tekee yleisökasvatustyötä sekä kouluissa että ongelmanuorten parissa. Yhteistyössä koulujen, nuorisotilojen ja Lontoon kaupungin kanssa he ovat valmistaneet useita tanssiteoksia, tanssielokuvia ja dokumenttielokuvia.

Tanssija-koreografi **Ronja Verkasalon** *Heisu* on kertomus hiuksista. Hiuksiin ja niistä nähtyihin uniin liittyy paljon myyttejä ja uskomuksia. Hiukset kuvastavat outoa välitilaa: ne ovat osa ihmistä, mutta muodostuvat pääasiassa keratiinista ja muusta kuonasta jonka ruumis työntää ulos itseltään. Suurin osa hiuksesta on täysin kuollutta ainetta eikä sen elävänkään osan pois leikkaaminen aiheuta ruumiillista kipua. Hiukset ovat osa meitä, mutta silti jotain irrallista – kuollut osa jota kannamme mukamme, menneiden päivien kuonaa jota huolella pesemme ja hoidamme.

08.02

10.02 19:00 | 16.02 19:00
11.02 15:00 | 17.02 19:00
13.02 19:00 | 18.02 15:00
14.02 19:00 |

TEKIJÄHAASTATTELUT » SIVUT 30 & 31
Yleisökeskustelu esityksen jälkeen 13.2.
Mirjamin ja Mikaelin avoimet harjoitukset
9.1. klo 18–19, Zodiakin näyttämö
Heisun avoimet harjoitukset 27.1. klo 13–15,
Zodiakin harjoitussali B2
Liput Tickets € 15/8

19:00 » ZODIAK

ZODIAK

Heisu on myös tutkielma kahden kehoiltaan ja liikkumiseltaan erilaisen tanssijan, suuren ja pienen, naisen ja miehen kohtaamisesta. Sisärukket, leikkitoiverit, rakastavaiset – teos leikkii rooleilla ja antaa katsojalle tilaa luoda oman tulkinsa kahden ihmisen suhteesta.

Ronja Verkasalo on tanssitaiteilija ja liikkua. Häntä kiinnostaa tila ja painovoima, se miten keho oppii ja opettaa myös liikkua. Työssään hän pyrkii rehellisyyteen ja olennaisen löytämiseen. Ronja on valmistunut tanssijaksi Pohjois-Karjalan ammattiopistosta 2002. Hän on tanssinut mm.

Jaana Kleveringin, Jaap Kleveringin, Mirja Tuki-aisen ja Riitta Vainion teoksissa sekä tehnyt useita omia teoksia sekä näyttämölle että erilaisiin löydettyihin tiloihin. Ronjan edellinen teos *Ihmiseksi*

tuleminen sai ensi-iltansa Zodiakin Z-in-motion - tapahtumassa 2006.

SUMMARY » London-based Finnish choreographer and filmmaker **Satu Tuomisto** graduated from Middlesex University in 2000. Her choreographies have been presented at various theatres in London and at schools and universities. Tuomisto and **Roger d'Oliver Mapp** run the arts-based social enterprise Shake Ur Arts.

Ronja Verkasalo graduated from North Karelia College in 2002. In her work, she aims at honesty in movement. Verkasalo has created her own works for both stage and non-traditional, found spaces.

Mirjami ja Mikael by Satu Tuomisto and *Heisu* by Ronja Verkasalo will be seen in a double-bill evening at Zodiak.



House of Mrs Wilson Koreografia Choreography Jenni Kivelä **Esiintyjät Performers** Joona Halonen, Andrius Katinas, Ninu Lindfors, Katri Soini, Eero Vesterinen **Äänisuunnittelu Sound design** Johanna Storm **Lavastus Set design** Salla Salin **Valosuunnittelu Light design** Heikki Paasonen **Pukusuunnittelu Costume design** Karoliina Koiso-Kanttila **Tuotanto Production** Zodiak, Kiltit Ihmiset

Diano Marina Koreografia Choreography Jenni Kivelä **Esiintyjä Performer** Anne Hiekkaranta **Äänisuunnittelu Sound design** Johanna Storm **Lavastus ja valosuunnittelu Set and light design** Salla Salin **Pukusuunnittelu Costume design** Karoliina Koiso-Kanttila **Ensi-ilta Premiere** 18.10.2006 Oulu **Tuotanto Production** JoJo – Oulun Tanssin Keskus, Kiltit Ihmiset

Talo tanssintekemisen vertauskuvana

House of Mrs Wilson & Diano Marina



20.02*

22.02* 19:00 | 28.02 19:00 | 05.03 19:00
23.02* 19:00 | 01.03 19:00 |
24.02* 19:00 | 03.03 19:00 |
27.02 19:00 | 04.03 19:00 |

TEKIJÄHAASTATTELU » SIVU 32

Yleisökeskustelu esityksen jälkeen 23.2.

Liput Tickets € 17/10 20.–24.2. (House of Mrs Wilson & Diano Marina). € 15/8 27.2.–5.3. (House of Mrs Wilson).

www.jennikivela.com

19:00 » PANNUHALLI

PANNUHALLI

* House of Mrs Wilson & Diano Marina

”On sääntöjä, joiden olemassaoloon ei muista enää tarkkaa syytä. Yöllä on oltava ehdottoman hiljaa, taakseen ei sovi katsoa, jokainen idea on väsyttävä, ja joskus tanssiminen on parasta ainoastaan mielessä.”

”En puhuisi niin paljon itsestäni, jos tuntisin jonkun toisen yhtä hyvin.”

Jenni Kivelän uuden ryhmäteoksen *House of Mrs Wilson* lähtökohtina on kysymyksiä teoksen tekemisestä, minuudesta ja miellyttämisestä. Mitä tapahtuu kaatumisen jälkeen? Voiko esityksen rikkoa? Kuinka kauan voi kuunnella samaa kappaletta? Täytyykö kysyä pidätkö tästä? Voiko tehdä saman uudestaan? Rouva Wilsonin taloa asuvat Jenni Kivelän aiemmista teoksista tutut luottotanssijat **Joona Halonen, Ninu Lindfors, Katri Soini** ja **Eero Vesterinen** sekä ryhmässä debytoiva **Andrius Katinas**.

Jenni Kivelän viime lokakuussa Oulussa kantaesitetty sooloteos *Diano Marina* käsittelee sekin tanssiteoksen rakentamista ja koreografian pohdintaa työstään; näyttämökuvan rakentamista, luonnostelemista ja toisaalta niiden pois pyyhkimistä. **Anne Hiekkarannan** tanssima soolo

esitetään ryhmäteoksen parina vain näytöksissä 20.–24.2.

Jenni Kivelä on tunnettu inhimillisistä ja tunnistettavista tanssiteoksistaan. Niissä yhdistyvät liike, teksti, puhe ja teatteri synnyttäen moniulotteista tanssiteatteria. Teosten lähtökohtana on useimmiten konkreettinen aihe, joka antaa kehyksen ja alkusysäyksen materiaalin keräämiselle, työprosessille ja ryhmätyölle.

Valmistuttuaan koreografiksi 2002 Teatteri-korkeakoulun tanssitaiteen laitokselta Kivelä on työskennellyt pääsääntöisesti Helsingissä oman taiteellisen ydinryhmänsä (Kiltit ihmiset) kanssa sekä tehnyt tilausteoksia myös muille tanssiryhmillä, mm. Helsinki Dance Companylle. Vuosina 2004–2005 Jenni työskenteli Zodiakin house-koreografina. Zodiakissa on esitetty hänen koreografi-ansa *Kukkia – sidontaa* (2002), *Juhlapäiviä* (2003) ja *Ylva-lii ja muita kertomuksia* (2004) ja *Mestarietsivät* (2005). Kivelän teokset ovat herättäneet laajaa kansainvälistä kiinnostusta.

SUMMARY » Jenni Kivelä is known for her audience-friendly, humoristic and candidly sincere works. After graduating as a choreographer from the Theatre Academy of Finland in 2002, she has worked as a freelance choreographer mainly in Helsinki, creating several works with the same artistic group called Kind People. Kivelä has worked as Zodiak's house choreographer in 2004–5.

Jenni Kivelä's new creation *House of Mrs Wilson* has its starting point in the creative process and identity. February 20–24 performances also include Kivelä's previous work *Diano Marina*.

Koreografia Choreography Liisa Risu **Tanssi Dance** Jonna Eiskonen, Riku Immonen, Sakari Saikkonen, Mickaël Stoeckel, Terhi Vaimala **Lavastus Set design** Jyrki Pylväs **Valosuunnittelu Light design** Tomi Suovankoski **Tuotanto Production** Zodiak, Liisa Risu

Kineettinen maailmantarkastelukoe

Haje

JOHANNA TIRONEN

Koreografi **Liisa Risun** uutuusteoksen *Haje* lähtökohtana on ihmiselle lajinominainen kyky ja halu havaita järjestystä. Esimerkiksi säännönmukaisuus ja monistus ymmärretään merkinä tarkoituksesta. Tarkoitus taas viittaa sen takana olevaan järjestävään mieleen. Miten järjestyksen havainto muuttuu, jos tarkoitusta tai järjestäjää vaihdetaan?

Haje eli entropia on fysikaalinen suure, joka ilmaisee epäjärjestyksen määrän systeemissä. Hajeen lisäytyessä energia ja materia jakautuvat tasaisemmin, erot ja informaation määrä vähenevät. Suljetussa systeemissä kokonaisentropia pyrkii kasvamaan. Informaatio-teoriassa suurempi haje tarkoittaa suurempaa epävarmuutta siitä mikä viestin seuraava merkki tulee olemaan.

”En osaa sanoa kummasta pidän enemmän, tiukasta muodosta vai tajunnanvirrasta. Kun sekä toiston suoma kyllästyminen että yhäti uuden aiheuttama ymmälleen meno ovat kumpikin oivia paikkoja oivalluksille. Koreografisesti ajatellen mielenkiintoisia ovat helposti havaittavan järjestyksen ja polyfonisen liikeverkon välille syntyvän jännitteen muutokset. Nyt kiinnostaa myös liikkeen toiminnallisuus ja urheilumeininki. Kehot laskevat liikettä ja etäisyyksiä tosissaan ja reaaliajassa.”

”Konkreettista ja suoraa – eräänlaista punkkia.”



10.03

13.03 19:00 | 18.03 15:00 | 25.03 15:00
14.03 19:00 | 21.03 19:00 | 27.03 19:00
16.03 19:00 | 22.03 19:00 | 28.03 19:00
17.03 19:00 | 24.03 19:00 |

TEKIJÄHAASTATTELU » SIVU 33

Yleisökeskustelu 14.3. ennen esitystä, alkaen klo 18

Avoimet harjoitukset 13.2. klo 11–12, Zodiakin näyttämö

Liput Tickets € 15/8

19:00 » ZODIAK

ZODIAK



Liisa Risu on opiskellut tanssia, kompositiota ja klovneriaa kotimaan lisäksi New Yorkissa, Lontoossa, Wienissä ja Pariisissa. Koreografiaa hän on opiskellut Teatterikorkeakoulun tanssitaiteen laitoksella. Risu on työskennellyt laaja-alaisesti teatterin, sirkuksen ja nykytanssin parissa. Hänen viimeisimpiä töitään ovat Zodiakin ja teatteriryhmä Circus Maximuksen yhteistuotanto *Metri* (2004), Pariisissakin kiitosta saanut Edgar A. Poen novelliin pohjautuva *Keijukaissaari* (2004), Hurjaruuthin menestyksekkäät Talvisirkukset *Kuusi* (2002), *Nauru* (2004), *Lumi* (2005) ja *Aika* (2006) sekä *Rikos ja Rangaistus* (2006) Lahden Kaupunginteatterissa. Risu on myös instant composition -ryhmä RIO – Real Time Orchestran jäsen. RIO:n uusi konsepti on teossarja, jossa vierailaan improvisoimassa muiden teoksissa.

SUMMARY » The title for choreographer **Liisa Risu's** new creation is *Haje*, or entropy. Entropy measures the amount of disorder in a system: the more disorder, the higher the entropy. Haje plays with the human characteristic of wanting to find order, and therefore meaning. How is the perception of order altered if the meaning is changed?

Choreographer Liisa Risu has worked extensively in dance, circus and theatre, creating such works as *Metri* (Zodiak 2004) and the highly popular winter circus performances for Dance Theatre Hurjaruuth in 2002–2006. She has studied dance, composition and clownery in New York, London, Vienna and Paris, and choreography at the Theatre Academy of Finland. Risu is also a member of instant composition group RIO – Real Time Orchestra.

News Koreografia Choreography Deborah Hay **Sovitus ja tanssi Adaptation and dance** Vera Nevanlinna
Pukusuunnittelu Costume design Maria Duncker **Valosuunnittelu Light design** Tommi Paalanen
Äänisuunnittelu Sound design Thomas Norvio **Valokuvat Photography** Riikka Sundqvist **Tuotanto**
Production Zodiak, Vera Nevanlinna **Postia Eva Dahlgrenille Työryhmä Artistic team** Joanna Haartti,
 Riina Huhtanen, Eeva Muilu, Heidi Räsänen, Monika Hartl, Kaisa Rasila, Heikki Paasonen,
 Pauliina Feodoroff, Milja Sarkola **Tuotanto Production** Zodiak, Milja Sarkola

News & Postia Eva Dahlgrenille

RIIKKA SUNQVIST

Läsnäolon voimistamiseen eri metodein

Vera Nevanlinnan soolon *News* koreografia on amerikkalaisen tanssijan, koreografin ja pedagogin **Deborah Hayn** käsialaa. Se on käsikirjoitus joka sisältää teoksen ajatukselliset, liikkeelliset, tilalliset ja äänenkäytölliset ohjeet sekä teoksen jokaiselle osiolla laadullisen alaotsikon "maus-tamaan" tanssijan mieltä ja kehoa. Tanssijana Vera Nevanlinna toteuttaa koreografiasta oman versionsa, missä paperivalmisteinen, kertakäyttöinen esiintymisasu sähköisesti tehostettuine äänineen luo uniikin äänimaiseman. Deborah Hayn konsepti ja metodi on tuttu Zodiakissa vuosina 2004–05 toteutetusta sooloprojektista, jonka tuloksena syntyi 6 eri sooloteosta Hayn koreografiasta *The North Door*.

Hayn työssä mahdollistuu oivallisella tavalla vakavuuden ja kepeyden, huumorin ja haavoittuvaisuuden yhtäaikainen läsnäolo. Esiintyjä on samanaikaisesti hyvin tietoinen siitä mitä on tekemässä ja kuitenkin kovin tiedoton, "tyhjän päällä", sillä koreografian tanssijalle asettamat tehtävät – kysymykset – eivät jätä häntä hetkeksikään rauhaan. *News*-teos ei ole lineaarinen eikä matkalla mihinkään, vaan se pysyttelee tässä ja nyt, avautuu joka suuntaan ja muuttaa fyysistä väitettään hyvinkin nopein kääntein.

Vera Nevanlinna on valmistunut tanssijaksi Teatterikorkeakoulun Tanssitaiteen laitokselta vuonna 1998. Valmistuttuaan hän on työskennellyt freelance-tanssijana ja



12.04

19:00 » ZODIAK

ZODIAK

14.04 19:00 | 22.04 15:00 | 29.04 15:00
15.04 15:00 | 25.04 19:00 |
20.04 19:00 | 26.04 19:00 |
21.04 19:00 | 28.04 19:00 |

TEKIJÄHAASTATTELU » SIVU 34 & 35

Yleisökeskustelu esityksen jälkeen 25.4.

Postia Eva Dahlgrenille -teoksen avoimet harjoitukset 27.3. klo 18–19, Zodiakin harj.sali C4. **News-teoksen avoimet harjoitukset** 28.3. klo 12–13, Zodiakin harj.sali B2

Liput Tickets € 15/8

www.veranevanlinna.com

-koreografina sekä suorittanut nykytanssin lisä-opintoja New Yorkissa. Vera on paitsi työskennellyt usean eri koreografin (mm. **Rosane Chamecki & Andrea Lerner, Harri Kuorelahti, Katarina McAlester, Kirsi Monni, Paula Tuovinen, Katri Soini**) kanssa, myös tehnyt omia koreografioita ja pieniä videoita. Tanssimisen lisäksi hän on kiinnostunut poikkitaiteellisista yhteistyistä. Vera Nevanlinna on tehnyt yhteistyötä mm. kuvanveistäjä **Maria Dunckerin**, valokuvaaja **Elina Brotheruksen**, pianisti **Kristiina Juntun** sekä viulisti **Pekka Kuusiston** kanssa.

Postia Eva Dahlgrenille -teoksen työryhmä koostuu itsenäisistä esitystaiteilijoista – tanssi ja teatteri – joista jokaisella on vastuu materiaalin tuottamisesta ja käsittelystä. Työryhmän vetäjä, teatteriohjaaja **Milja Sarkola** haluaa käsitellä teoksessa julkituomista, peittämistä ja perverssyyden kokemusta. Olennainen kysymys on, mistä asioista kykenee puhumaan ääneen, ja mistä vaikee. Teoksen aiheena on ihailu. Sitä lähestytään AwIP-metodia (Acting with the Inner Partner) käyttäen,

joka avaa kokemusta nykyhetkessä olemisesta.

Milja Sarkola valmistui ohjaajaksi Teatterikorkeakoulusta keväällä 2006. Hänen aiempia ohjaustöitään ovat mm. *Vad var* ja *Solskenslekar* (Skunkteatern), *Julkinen ja Yksityinen* (Teatterikorkeakoulu) sekä *Sexton ja Kivet suuhun* (Kajaanin kaupunginteatteri).

SUMMARY » Vera Nevanlinna performs her adaptation of the choreography *News* by **Deborah Hay**, a living legend of modern dance. The choreography consists of a written script, which is adapted into an unique solo. Vera Nevanlinna graduated from the Dance Department of the Theatre Academy in 1998. She has worked in several crossdiscipline art projects.

News will be seen in a double-bill evening with *Postia Eva Dahlgrenille* (*Letter to Eva Dahlgren*). The artistic team consists of independent performing artists, directed by **Milja Sarkola**. The group uses AwIP (Acting with the Inner Partner) as their working method. Milja Sarkola graduated from the Theatre Academy of Finland in 2006.

Hei Eva.

Löin viime keväänä vetoa ystäväni kanssa, että jos Suomi voittaa Euroviisut, kirjoitan kirjeen Eva Dahlgrenille. Nyt kirjoitan sinulle. Haluaisin elää sinun elämäsi. Kirjoittaa niin kuin sinä. Laulaa niin kuin sinä. Ajatella sinun ajatuksiasi. Olla naimisissa ja laittaa ruokaa ja esiintyä niin kuin sinä.

Haluan elää sellaista luksuselämää kuin sinä. Ostaa asunnon Lontoosta rikkoakseni rutiinit ja saadakseni uutta inspiraatiota. Metsästää tryffeleitä ystäväni kanssa Piemonten metsissä. Osallistua kansainväliselle tennisleirille Barcelonassa. Lähteä salaiselle häämatkalle toiselle puolelle maapalloa. Olla onnellinen julkkipari, jonka suurin ongelma on paparazzi. Käydä shoppailemassa vaimoni teinipoikien kanssa, jotka muotitietoisuudellaan

lähes ajavat minut vararikkoon. Haluan ottaa vastaan vaimoni shampanjalla, kun hän palaa työmatkalta Milanosta ja tarjota hänelle maissikanaa salviolla ja sitruunalla. Haluan kuunnella Chet Bakeria itsekseni uudessa studiossani Tukholmassa.

Kirjoitat että makaat teidän laiturilla maalla ja että Efva tulee ja suutelee sinua syksyn ensimmäinen omena suussaan ja että hän maistuu hyvälle. Kirjoitat että Efva teki pikavisitiin sänkyysi hotellihuoneessa Helsingissä. Mitä sen pikavisitiin aikana tapahtui? Vihjailenko että teillä oli pikaseksiä juuri ennen kuin esiinnyit täällä Helsingissä?

Haluaisitko tulla Helsinkiin katsomaan esitystäni, se on täällä Kaapelitehtaalla? Tämä on kutsu.

Kaksi viikkoa tanssia
eri muodoissa ja medioissa



Z-in-motion 2007

Zodiak järjestää toisen *Z-in-motion* -esitystapah-
tuman kevätkauden päätteeksi 16.–27.5. Kaapeli-
tehtaalla. *Z-in-motion* kokoaa yhteen tanssi-
taustoiltaan, näkemyksiltään ja lähestymista-
voiltaan erilaisia tekijöitä ja esiintyjiä. Se tarjoaa
monenkokoisia, -näköisiä ja -muotoisia esityksiä:
improvisaatioita, prosesseja, performansseja,
installaatioita, tanssipelejä ja videoteoksia.

Z-in-motion on myös haaste keskuste-
lulle tanssin ja esitystaiteen sisällöistä,
ilmaisukeinoista ja kehityssuunnista
nyt-hetken Suomessa. Eikä workshop-
paamistaakaan ole unohdettu.

Z-in-motion 2007 perustuu
pääosin ennen esittämättömään
ohjelmistoon. Sen moninaisista
aihepiireistä pistää esiin yhdistä-
vänä tekijänä inhimillinen arki
– arkipäivän tarinoiden ja kohta-
laiden omakohtainen käsittely.

Z-in-motionin koreografeina ja tekijöinä
esiintyvät mm. **Satu Herrala, Riku Immonen,**
Riikka Theresa Innanen, Mikko Kallinen, Jaana
Klevering ja Johanna Tuukkanen, Jenni Koistinen,
Heli Meklin, Sanna Myllylahti, Sari Palmgren,
Riitta Pasanen-Willberg, Anu Rajala, Anna-Maija
Terävä, Satu Tuittila ja Nina Viitamäki.

Z-in-motionin erityisvieras on amerikkalainen
kontakti-improvisaation kehittäjä ja pioneeri
Nancy Stark Smith. Hän pitää huhti-toukokuun
taitteessa työpajan yhdessä muusikko **Mike**
Vargasin kanssa. Toukokuun aikana he valmis-
tavat yhdessä suomalaisen tanssijaryhmän kanssa
teoksen, joka kantaesitetään *Z-in-motionissa*.



16–27.05

KAAPELITEHDAS

CHRIS RANDLE



Erillinen Z-in-motion ohjelmalehtinen julkaistaan huhtikuussa.

Lisätietoja www.zodiak.fi

» Full programme will be announced in April.

More information www.zodiak.fi

Z-in-motionin ajan on esillä kaksi pidempikes-toista projektia: Jaana Kleveringin ja Johanna Tuukkasan uusi yhteistyö *Mulla ei oo mitään päälle pantavaa* sekä Mikko Kallisen mediainstallaatio *Choreo/Cut/Graphic*.

Kleveringin ja Tuukkasan teos käsittelee arvos-tetuksi tulemisen pyrkimyksiin liittyviä arjen katastrofeja, kompastumisia stereotyyppioihin ja yrityksiä toteuttaa sukupuolta ja taiteilijuutta toisin, omaehtoisesti. Se on osa Jaana Kleveringin taiteel-lista tohtorintutkintoa Teatterikorkeakoulun tanssitaiteen laitoksella.

Täysin toisenlaista tanssi-ilmaisu-a edustaa koreografi Kallisen vuorovai-kutteinen mediainstallaatio *Choreo/Cut/Graphic*. Teos asettaa käyttäjän pelaaja-koreografin asemaan ja antaa tälle mahdollisuuden valita oman reittinsä koreografisessa verkostossa. Lopputuloksena jokaisesta pelitapahtumasta syntyy uniikki, kyseisen pelaajan leikkaama tanssi-video.

Toukokuun Z-in-motionin yhteydessä juhlitaan myös Zodiak Presentsin 20-vuotista toimintaa ja Uuden tanssin keskus Zodiakin 10-vuotista olemassaoloa.

SUMMARY » The second Z-in-motion event takes place at the Cable Factory in May. It brings together dance artists and performers of various back-grounds, visions and approaches. It offers performances, improvisations, processes, installations, games and videos of many genres and sizes. Zodiak will also celebrate its 20th anniversary during the event.

PEKKA MÄKINEN

Näyttämötaiteilijoiden tila-, valo- ja äänitutkimuksia sekä tanssivideoita

Pimeä projekti avoinna 8., 9., 10., 12., 13., 14., 16. ja 17. tammikuuta klo 12–15
Zodiakin harjoitussali B2 (Kaapelitehdas B-porras, 2. krs.)
Vapaa pääsy

Linssin takaa I 20.3. klo 19, Zodiak
Linssin takaa II Toukokuussa osana Z-in-motionia
Liput €15/8

Galleria Kandela & tanssivideoscreening



TOMI HUMALISTO

Pimeä projekti on valosuunnittelija **Tomi Humaliston** 2004 käynnistämä kokeellinen installaatioesitysprojekti, jonka äärellä mukaan kutsutut ammattilaiset työskentelevät. Projekti on tuottanut kaksi esitystä, joista ensimmäinen toteutui Teatterikorkeakoulussa kesällä 2005 ja viimeisin Kiasman TeatteriNYT -festivaalilla syksyllä 2006. Galleria Kandelassa nähtävän teoksen työryhmässä pimeän tutkimuksia jatkavat yhdessä Humaliston kanssa mm. ohjaaja **Masi Eskolin**, tuottaja **Isabel González**, videosuunnittelija **Teemu Määttänen**, äänisuunnittelija **Juha Storm**, tanssija **Panu Varstala** sekä näyttelijä **Tuukka Vasama**. Teos on toteutettu yhteistyössä Helsingin esitystaiteen keskuksen kanssa.

Pimeä projekti

Esityksellinen installaatio näkemisestä ja näkyvyydestä

Galleria Kandelan toimintaperiaatteena on esitellä näyttämötaiteilijoiden tila-, valo- ja äänitutkimuksia, jotka eivät ole ohjauksen, koreografian tai käsikirjoituksen paineiden alla. Installaatiot tapahtuvat Zodiakin harjoitussalissa B2 näytäntö- ja harjoituskausien väliaikoina.

Pimeä projekti on yritys tarkastella kysymyksiä näkemisestä, näkyvyydestä ja niiden rajalla olemisesta esityksellisen installaation keinoin. Samalla se vastustaa esitykselliseen traditioon liittyvää yhdellä katseella hahmottamisen vaatimusta. Teos on koettavissa rinnakkaisina tapahtumina, kehon aisteja aktivoiden, yksilöllisten havaintojen ja sattumien risteyksessä.

Linssin takaa

Tanssivideoita Zodiakissa

Linssin takaa on Zodiakin järjestämä tanssivideoscreening, jonka sisällöstä vastaavat tanssi- ja videotaiteilijat. Ensimmäinen Linssin takaa -kokoaisuus toteutettiin keväällä 2006 Z-in-motionin yhteydessä. Kevätkaudella tapahtumia järjestetään kaksi, ensimmäinen maaliskuussa ja toinen osana toukokuun Z-in-motionia.

Kevätkauden tanssivideokokonaisuudessa korostuu tanssijanäkökulma sekä kameran ja leikkauksen käyttö koreografisena työkaluna. Sen ohjelman kuratoi koreografi ja videografi **Riikka Theresa Innanen**.

20 vuotta uuden tanssin tähden

Zodiak juhlii

Zodiakin tanssiyhteisöllä ja yleisöllä on keväällä kaksinkertainen syy juhlia, muistella nykytanssin menneisyyttä ja uumoilla tulevaa. Uuden tanssin keskus Zodiak täyttää kymmenen vuotta ja sen synnyttänyt taustayhteisö Zodiak Presents jo kaksikymmentä. Toimintansa aloittanut tanssin aluekeskusorganisaatio suuntaa katseet tulevaisuuteen.

Kaksoissyntymäpäiviä juhlistetaan mm. julkaisemalla moniääninen ja monisärmäinen tanssikirja Zodiak – Uuden tanssin tähden. Zodiakin juhla-kirja ei ole vain tanssiryhmän tai tuotantoyhteisön historiikki, vaan poleemisesti nykytanssia pohtiva yhteisö, joka kiinnittyy vahvasti sekä suomalaisen tanssin nykyhistoriaan että kansainvälisiin virtauksiin. Tanssin katsojalle teos antaa uudenlaista käsitteellistä ja kokemuksellista tietämystä nykytanssista. Teoksen kustantaja on Like-kustannus.

Pisaroista mereksi

Viisi nuorta koreografia ja tanssijaa perusti merkittävästi suomalaisen uuden tanssin kehitykseen 80- ja 90-luvuilla vaikuttaneen Zodiak Presents -tanssituotannon marraskuussa 1986.

Jo 80-luvun alusta nämä tanssitaiteilijat – joiden ydinjoukon alkuvaiheessa muodostivat **Sanna Kekäläinen, Soile Lahdenperä, Kirsi Monni ja Liisa Pentti** – olivat tehneet kymmeniä tanssiteoksia eri tiloihin Helsingissä, sekä osallistuneet monitaiteellisten Jack Helen Brut ja Homo \$ -ryhmien performance-esityksiin.

Aikaisemmista tanssiryhmistä Zodiak Presents poikkesi siinä ettei se halunnut organisoitua kiinteäksi ryhmäksi, vaan toimia vailla taiteellista johtajaa ja vakituisia kiinnityksiä. Kukin koreografi



HELI REKULA

Muu toiminta



TANJA AHOLA



TANJA AHOLA



SAKARI VIKA



ANJA SALMELA



MARKO MÄKINEN



MARKO MÄKINEN



ANJA SALMELA

sai työskennellä itsenäisesti ja valita esityksensä toteuttavan työryhmän. Vähät resurssit tahdottiin yhdistää työskentelyedellytysten parantamiseksi ja voimien keskittämiseksi klassisen tradition hallitsemassa tanssimaailmassa. Koska Zodiak ei tästä syystä sopinut taidehallinnon määrittämiin tukisäännöstöihin, vallitseviin tanssimielityksiin saati tanssikritiikin kategorioihin, pysyi Zodiak marginaalissa vielä vuonna 1990 saadun Tanssitaiteen valtionpalkinnon jälkeenkin.

Zodiak Presentsin hengelle on ollut luontaista haluttomuus määriteltävyyteen ja lokerointiin. Yhtä luontevaa oli luopua ja päästää irti vaivoin saavutetuista niukoistakin etuoikeuksista ja resursseista ja avata Zodiak forumina laajemmin uuden tanssin freelancekentän areenaksi vuoden 1997 alusta. Zodiak – Uuden tanssin keskuksen entisestään laajentunut toiminta-ajatus sai lopulta myös julkisen tuen Zodiakin sateenvarjo-periaatteen puolelle. Sittemmin tätä produktiokohtaista tuotantomallia on suositeltu niin teatterin, uuden sirkuksen kuin nukketheaterinkin kentälle.

Tuotantoajattelusta

Uuden tanssin keskuksen tausta-ajatuksena oli, että sen tarjoamat tuotanto-olosuhteet – osittaiset produktiopalkat, ilmaiset harjoitus- ja esitystilat sekä tiedotus ja markkinointi – voisivat taata aiempaa paremman luomisrauhan sekä keskittymisen taiteelliseen työprosessiin ja näin kohottaa suomalaisen uuden tanssin ilmaisullista tasoa. Zodiakin tärkeimpiä toimintaperiaatteita on ollut kollektiivinen taiteilijajohtoisuus erotuksena yhden johtajan mallille ja mielipidevallalle. Laaja-alaisen,

eri ikäisistä ja eri tanssinäkemyksiä omaavista koreografeista koostuvan taiteellisen toimikunnan periaatteena on ollut taata, että Zodiakin ohjelmisto on yhtä ilmaisuvoimainen ja monimuotoinen kuin suomalainen nykytanssi kokonaisuudessaan ja parhaimmillaan on.

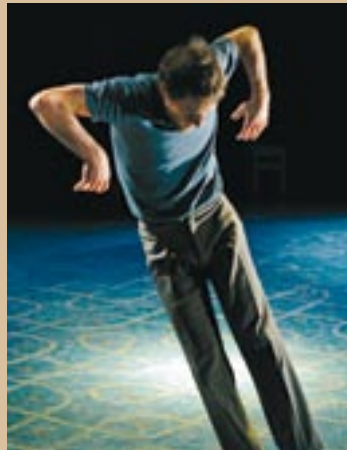
Osaltaan Uuden tanssin keskus on helpottanut tanssitaiteilijoiden vaikeaa työllisyystilannetta työllistämällä periodisesti laajempaa taiteilijajoukkoa. Vuosittain Zodiak on voinut tarjota määräaikaista työsuhteita ja vierailijatehtäviä keskimäärin 150 tanssitaiteilijalle ja taiteelliselle suunnittelijalle vuosittain.

Kymmenen ensimmäisen elinvuotensa kuluessa uuden tanssin keskus on osallistunut yli kahdensadan tanssiteoksen tuottamiseen. Säännöllinen ja jatkuva esitystoiminta vakiintuneissa esitystiloiissa on auttanut tanssiyleisöä etsiytymään tanssiteosten pariin säännöllisemmin ja näin se on laajentanut nykytanssin yleisöpohjaa.

Nykyisellään Zodiakin tuotantoajattelu näyttyy toiminnallisena rihmastona. Se on myös julkisen esityspinnan alla väreilevää monitahoista tanssiaktiiviteettia ja lisääntyvää yhteisöllisyyttä. Erilaisilla yleisötyön muodoilla tähdätään tanssin yleisösuhteen aktivoimiseen; herättelemään katsojien tiedostavuutta tanssia kohtaan ja siten myös vaativuutta ja myötäluumisen asennetta passiivisen vastaanottamisen sijaan. Ja alan ammattilaisille järjestettävällä koulutuksella haastetaan ajattelemaan koreografiaa ja tanssia ennako-oletuksia ja olemassaolevia asenteita kyseenalaistaen, kollektiivista "tuote" kehittelyä harrastaen ja uusia, myös soveltavia koreografiakäytäntöjä kehittäen.



TANJA AHOLA



SAKARI VIIKA

Zodiakin 20-vuotisjuhlal ja kirjan julkistamistilaisuus lauantaina, 26. toukokuuta Z-in-motion -tapahtumassa. Tarkempi ohjelma julkaistaan huhtikuussa.

ENNAKKOTILAAJAN ETU

Nopean ennakotilaajan etuna Zodiak – Uuden tanssin tähden juhlakirja hintaan €25 (+ postikulut) 28.2. mennessä tehdyistä tilauksista. Ov. €29.

Ennakotilaukset

zodiak@zodiak.fi, (09) 694 4948

Historia ja nykypäivä yksissä kansissa

Toukokuussa julkaistava juhlateos on Zodiakin hengen mukainen, poleeminen kirja. Se käsittelee 80-luvulta nykypäivään niin Zodiakin kollektiivista toimintaideologiaa, sen taustoja ja hankauskohtia; tuotantoajattelua ja taiteilijapolitiikkaa kuin ohjelmasisältöjä ja niiden reseptiotakin – yhteydessä sekä taidepoliittiseen toimintakulttuuriin, tanssiyhteisöön että mediaympäristöön.

Zodiakin ensi aallon merkitys yltää sen piirissä kymmenen vuoden aikana tuotettujen yli sadan yksittäisen tanssiteoksen jatkumoa syvemmälle. Se koskee sekä uuden tanssin henkistä, kehollista, esteettistä ja eettistä itseymmärrystä että esittämiskulttuuria. Korkeatasoisine kuvineen Zodiak-teos antaa lukijalle käsityksen siitä perinpohjaisesta muutoksesta tanssikäsitteissä, jota Zodiak Presentsin ilmaantuminen suomalaisen nykytanssin kentälle aikoinaan merkitsi. Teos paljastaa myös, kuinka moni-ilmeinen Uuden tanssin keskus Zodiakin profiili tällä hetkellä on. Tekijöidensä kautta Zodiak sijoittuu vahvasti paitsi suomalaisen tanssin keskiöön myös kansainväliseen kenttään.

Teoksen kirjoittajakaarti on paitsi kattava läpileikkaus Zodiakissa sen eri kehitysvaiheissa työskennelleistä keskeisistä tekijöistä, myös sen toiminnallisesta ja ilmaisullisesta ajattelusta vastanneista taiteilijoista.

Zodiakin syntyä, sen eri kehitysvaiheita ja toimintaa sekä nykytanssia sisältäpäin nähtynä tarkastelevat vastaavien toimittajien, toiminnanjohtaja **Raija Ojalan** ja lavastaja **Kimmo Takalan** lisäksi koreografit **Kirsi Monni**, **Liisa Pentti**,

Paula Tuovinen ja **Jenni Kivelä**. Raija Ojala perkaa myös Zodiakin ensi aallon koreografiien tanssinäkemyksiä ja ilmaisullisia pyrkimyksiä. Koreografiien ja tanssijoiden näkemykset ja kriittisetkin äänenpainot työyhteisöstään pääsevät ilmoille koreografi **Liisa Risun** tekemässä laajassa haastattelussa. Valosuunnittelijoiden sekä lavastajien luovan panoksen osuutta tanssiteoksen toteutuksessa pohditaan **Tarja Ervastian** ja **Kimmo Takalan** kokoamissa keskusteluissa. **Antti Nykyri** kirjoittaa musiikin ja äänen suhteesta liikkeeseen. Yleisötyön ja yhteisötanssin kokemuksia ja kehitysmahdollisuuksia esittelee **Katja Kirsi**.

Ulkopuolisen katseensa Zodiakiin kohdistavat tanssintutkija **Aino Kukkonen** ja tanssikriitikko **Jan-Peter Kaiku** nykytanssin reseptiota päivälehdistä sekä Zodiakin taiteellista profiilia käsittelevissä artikkeleissaan.

Kansainvälisen näkökulman ja tuulahduksen teokseen tuovat Zodiakissa vierailleet taiteilijat, yhdysvaltalainen uuden tanssin pioneeri **Deborah Hay** sekä tanssin kartoittamattomia alueita tutkivat eurooppalaiset tanssintekijät, koreografi **Michael Klien** ja dramaturgi **Steve Valk**. Viimeksi mainittujen yhteisartikkeli tanssista muutoksen estetiikkana ja sosiaalisena unelmana avaa perspektiiviä 2000-luvun nykytanssin yhteisöllisiin vaikutusmahdollisuuksiin.

Teoksen toivotaan paitsi aktivoivan tanssialan sisäistä nykyhistorian tajua ja tanssitietoisuutta, myös lisäävän sen yleisön tietämystä uudesta tanssista omana erityisenä aikalaistaiteena, muiden vapaiden taiteiden joukossa.

Zodiakin uusiksi house-koreografeiksi vuosille 2007–09 on kutsuttu Liisa Pentti ja Eeva Muilu.

Uudet kutsukoreografit esittelyssä

Uuden tanssin keskus Zodiak aloitti syksyllä 2001 kotimaisia koreografeja koskevan kutsukäytännön. Keskus tarjoaa koreografeille työskentelyolosuhteet, joiden puitteissa heillä on mahdollisuus suunnitelmallisempaan ja pitkäjänteisempään työskentelyyn.

Käytännöllä halutaan tukea sekä kokeneita, uralaan jo tunnustusta saaneita että myös nuoria, kehitysvaiheessa olevia koreografeja. Kutsukoreografit nimetään kahden vuoden periodiksi, jonka aikana he voivat käyttää Zodiakin harjoitustiloja tarvittavissa määrin ja esittää teoksiaan Zodiakin ohjelmistossa. Lisäksi Zodiak antaa kutsukoreografien teoksille tuotantotukea ja vastaa esitysten tiedotuksesta ja markkinoinnista. House-koreografien laajempi rooli osana Zodiakin toiminnallista rihmastoa muotoutuu kunkin koreografien omien toiveiden ja toimintatapojen mukaan.

Zodiakin ensimmäinen house-koreografi oli **Tommi Kitti** vuosina 2001–03. Vuosien 2004–06 house-koreografeina toimivat **Kirsi Monni** ja **Jenni Kivelä**, jonka uusin teos nähdään tämän kevään ohjelmistossa.

Zodiakin uusiksi house-koreografeiksi vuosille 2007–09 on kutsuttu **Liisa Pentti** ja **Eeva Muilu**.

Liisa Pentti on keskeisiä keskipolven koreografiamme, joka on vaikuttanut suomalaisen tanssin kentällä 1980-luvulta lähtien. Hän on tehnyt urauurtavaa työtä tuomalla työssään monia uusia tanssin virtauksia Suomeen. Pentti on valmistunut Amsterdamin teatterikoulun uuden tanssin linjalta (SND0) vuonna 1986 ja on siitä lähtien työskennellyt tanssijana, koreografina ja opettajana sekä Suomessa että ulkomailla. Hänen oma ryhmänsä

Liisa Pentti + Co on perustettu vuonna 2000.

Eeva Muilu on valmistunut tanssitaiteen kandidaatiksi Teatterikorkeakoulusta vuonna 2004 ja opiskellut myös Amsterdamin teatterikoulun uuden tanssin linjalla (SND0). Tällä hetkellä hän viimeistelee maisteriopintojaan koreografien koulutusohjelmassa Teatterikorkeakoulussa. Muilun kahta sooloa *Liikaa ääniä yhdelle* (2003) ja *Vermiculus* (2005) on esitetty laajasti Suomessa ja ulkomailla. Hänen viimeisin koreografiansa oli ryhmäteos *Nuolaise ja Tipahda* (TeaK 2006). Muilu on myös toiminut tanssijana sekä Hollannissa että Suomessa ja tanssinut mm. **Marjo Kuuselan**, **Jouni Järvenpään** ja **Sara Wookeyn** teoksissa.

Liisa Pentti 14.12.2006: "Suurin anti on mahdollisuus nähdä taiteellisen työn jatkuvuus kahden vuoden aikavälillä, mikä on enemmän kuin aikaisemmin. Vaikka olen ollut mukana Zodiakissa vuosia, on oma tuotantohakemus kuitenkin mennyt aina taiteellisen toimikunnan käsittelyn kautta. Olen pyrkinyt tekemään teoksia säännöllisesti myös ilman Zodiakin tuotantotukea, viimeksi *Travel* vuonna 2006. Kokemus siitä että saan tehdä teoksia ilman hakemusrumbaa on suoraan sanoen vapauttava. House-koreografina oleminen antaa minulle myös hengähdystauon Zodiakin yleistötoiminnan suhteen ja voin ideoida taiteellisen työni vuonna 2008 uudelta pohjalta.

House-koreografina koetan kehittää taiteellisen yhteistyön muotoja myös kansainvälisesti. Mitä se tarkoittaa, en vielä tarkkaan tiedä, mutta haluaisin osaltani kehittää Zodiakia yhä enemmän osaksi kansainvälistä tuotantoverkostoa. Lisäksi toivon



PATRICK KOSK



LAURA MALMIVAARA

että voin kehittää opetustyölle uuden muodon, joka sisältää tanssijantyön ajattelun edelleen syventämistä.”

Eeva Muilu 13.12.2006: ”Kun kuulin että saisin mahdollisuuden toimia Zodiakin house-koreografina vuosina 2007 ja 2008, ensimmäinen tunne ilon ja riemun jälkeen oli helpotus. Tähän työn tekemiseen liittyy kuitenkin niin merkittävä määrä huolta – ei vain huolta taloudellisesta selviämisestä, vaan myös huolta ylipäänsä mahdollisuudesta työskennellä, puitteista, jatkuvuudesta, sekä tietysti omasta kehitymisestä ja riittävytydestä, oman työn merkityksellisyydestä.

Zodiakin toivon olevan sellainen paikka joka voi minulle tarjota nyt puitteet sille että itse voin pyrkiä kehittämään työskentelyäni eteenpäin. Tähtäi-

messä on ainakin muutaman esityksen tekeminen, mutta olen etsimässä myös jotain muunlaista tapaa taiteelliselle toimimiselle kuin vain ’biisiä biisin perään’. Se mitkä muodot tuo pyrkimys löytää on vielä hahmotteluasteella, mutta uskon sen olevan keskeisin pohdintani aihe koko kahdelle vuodelle...

Koen tarvitsevani tilaa ja rauhaa itsekseen olemiselle ja asioihin ja ajatuksiin syventymiselle, mutta yhtälailla vaihto muiden kanssa, kohtaamiset, keskustelut, yhdessä oleminen ja tekeminen ovat tärkeitä. Minua kiinnostaa yhteistyön laajentaminen myös tanssikentän ulkopuolisille alueille, samoin kuin toivottavasti myös Suomen rajojen ulkopuolelle. Toivon että Zodiakissa näillä haaveilla on mahdollisuus toteutua ja että itse kykenen tekemään niistä totta.”

Kevään workshopeista vastaavat kansainväliset huippuvieraat



Neljä työpajaa tanssin ammattilaisille

The Choreographic Mind

Susan Rethorst 18.–26.1.

Amerikkalaissyntyinen **Susan Rethorst** pitää kahdeksanpäiväisen koreografiaworkshopin liikkeestä ja sen kommunikoivuudesta komposition perustana. Rethorstille koreografian tekeminen on jatkuvaa etsimistä muuttuvalla maaperällä. Työtä ruokitaan kysymyksillä, ilman ennakkosuunnitelmien tai teemojen pakkoa. Rethorstin opetustyyli on keskustelevaa: harjoitukset ovat toiminnallisia ehdotuksia. Kurssilla luodaan jokaiselle osallistujalle mahdollisuus paikantaa oma estetiikkansa ja tavoitteensa suhteessa tanssin moniin minikulttuurisiin. Tavoitteena on tunnistaa ja tavoittaa ne tilat, jotka ovat työskentelyn kannalta tarpeellisia, kuten intuitio, havainto, kognitio, emotionaalinen etäisyys, spontaanisuus, nautinto, tahto, reflektio ja huumori. Näitä ideoita ja teemoja käsitellään keskusteluissa sekä käytännön että teorian tasolla.

Susan Rethorst (s. 1951) aloitti modernin tanssin opintonsa **Mary Wigmanin** aikalaisen **Erika Thimneyn** johdolla. Hän jatkoi tanssimista Bennington Collegessa, jossa hän tapasi Judson Church -aktiivi **Judith Dunnin**. Dunn on vaikuttanut merkittävästi Rethorstin taiteelliseen kehitykseen. Susan Rethorst on ensimmäisiä arvostetun Bessie-palkinnon saajia ja hänen koreografintyönsä on huomioitu myös lukuisilla stipendeillä. Vuodesta 1995 lähtien Rethorst on jakanut aikansa New Yorkin ja Amsterdamin välillä, opettaen koreografiaa säännöllisesti mm. Amsterdamin teatterikoulussa, Tukholman Dansens Husissa, Dartington

Collegessa Englannissa sekä Firkin Cranessa Irlannissa.

Aika: 18., 19., 20., 22., 23., 24., 25. & 26.1. klo 10–16.

Paikka: Zodiakin harjoitussali C4 (Kaapelitehdas, C-rappu, 4. krs). **Kurssimaksu:** €230.

Dramaturgy and Dance

Robert Steijn 22.–26.1.

Dramaturgi **Robert Steijn** pitää viisipäiväisen workshopin tanssin ja dramaturgian välisestä dynamisesta dialogista. Kurssilla tutkitaan mm., miten teksti strukturoi, fiktiivistä ja värittää liikettä ja miten tekstiä voi käyttää esityksessä. Kurssilla työskennellään sekä tekstin että liikkeen kanssa.

Dramaturgi, esiintyjä ja kirjoittaja Robert Steijn (s. 1958) on opiskellut slaavilaisia kieliä sekä tanssi- ja teatteritiedettä. Hän aloitti uransa tanssikriitikkona paikallislehdessä ja toimi myöhemmin hollantilaisen teatterirjulkaisun päätoimittajana. Vuosina 1992–99 Steijn työskenteli teatterifestivaalien kuraattorina ja dramaturgina Amsterdamissa. Tanssidramaturgina hän on tehnyt yhteistyötä lukuisten koreografioiden kanssa, kääntänyt **Tshovin** näytelmiä hollanniksi, esiintynyt hollantilaisessa ambient-teatteriryhmässä sekä tehnyt esitysinstallaatioita mm. vankien ja ikääntyvien kanssa.

Aika: 22.–26.1.2006 klo 13–18.

Paikka: Turbiinisali (Kaapelitehdas, A-rappu, 1. krs). **Kurssimaksu:** €180.



TINU HETICH

Ilmoittautumiset kursseille:

zodiak@zodiak.fi tai puh. (09) 694 4948

* Tiedustelut: ronjaverkasalo@yahoo.co.uk

Trio A masterclass**Yvonne Rainer, Pat Catterson & Emily Coates 25.1.**

Yvonne Rainer, Pat Catterson ja Emily Coates opettavat Rainerin legendaarisen *Trio A* -koreografian. Kuvataiteen minimalismin periaatteita soveltavassa teoksessaan Rainerin tavoitteena oli eliminoida modernille tanssille ominaisia piirteitä, kuten fraseeraus, koreografinen kehittäminen, toisto, esittävyys ja rytmiset variaatiot. Näiden sijaan hän käytti yhtä pitkää liikesarjaa, arkipäiväistä liikettä, fyysisiä tehtäviä ja ei-esittämistä. Hän kohdisti huomion kehon todelliseen painoon ja aikaan. Näin katsojalle avautuu teoksessa teatterillisen fiktion sijaan kehon ”luonnollisen” liikkumisen kauneus. *Trio A*:sta muodostui paitsi Rainerin tunnetuin teos, myös 60-luvun postmodernin tanssin avainteos. Vuonna 1966 kantaesitetty *Trio A* on kokenut vuosikymmenien aikana monta inkarnaatiota. Sitä on esitetty soolona, duettona, triona sekä erikoisissa ryhmissä ympäri maailmaa. Esiintyjinä on ollut Judson-ryhmän legendaaristen taiteilijoiden lisäksi myös mm. ei-tanssijoita, tanssinopiskelijoita sekä nimekkäitä nyky- ja balettiantanssijoita.

Trio A -esitys nähdään osana Sivuaskel-festivaalin ohjelmaa 23.–24.1.

Amerikkalainen Yvonne Rainer (s. 1934) on kansainvälisesti palkittu tanssi- ja elokuva-avantgardisti, joka kuuluu modernin tanssitaiteen merkittävimpään kärkeen. Rainer oli New Yorkin tanssiavantgarden keskeisiä hahmoja ja Judson Dance Theaterin perustajajäsen. Hänen vaikutuksensa tanssi- ja elokuvataiteen kehityksessä ulottuu laajalle, myös taiteen teorian puoleen.

Aika: 25.1. klo 17–20. **Paikka:** Zodiakin harjoitussali C4 (Kaapelitehdas, C-rappu, 4. krs).
Osallistumismaksu: €50.

Kontakti-improvisaatiotyöpaja**Nancy Stark Smith & Mike Vargas 30.4.–4.5.**

Työpajan tarkoitus on syventää, laajentaa ja hioa ymmärrystä ja osaamista kontakti-improvisaatiossa ja improvisatorisessa tanssityöskentelyssä. Työpajaan sisältyy fyysistä harjoittelua, improvisaatio- ja kompositioscoreja, keskustelua sekä kontakti-improvisaation tekniikkaa ja harjoittelua jämilitanteissa.

Nancy Stark Smith tunnetaan kontakti-improvisaation kehittäjänä ja pioneerinä. Hän oli mukana **Steve Paxtonin** ensimmäisissä kontakti-improvisaatioesityksissä New Yorkissa vuonna 1972 ja on siitä lähtien ollut keskeinen vaikuttaja kontakti-improvisaation ja nykytanssin kehitykseen niin tanssijana, esiintyjänä, opettajana ja festivaalijärjestäjänä kuin toimittajana ja tanssikirjallisuuden kustantajanakin.

Muusikko **Mike Vargas**, joka on työskennellyt yhdessä Nancy Stark Smithin kanssa lähes 10 vuotta, on mukana vetämässä työpajaa keskustellen instrumenttinsa avulla liikkujien ja liikkeen kanssa.

Aika: 30.4.–4.5.2007 klo 10–17. **Paikka:** Zodiakin harjoitussali C4 (Kaapelitehdas, C-rappu, 4. kerros). **Kurssimaksu:** €180. Ilmoittautumiset 10.4. mennessä sähköpostitse zodiak@zodiak.fi. Kerro lyhyesti, miksi haluat osallistua työpajaan. Nancy Stark Smith valitsee työpajan osallistujat.

Työpajan lisäksi Nancy Stark Smith pitää Zodiakissa avoimen Underscore-luennon*, jossa hän esittelee pitkän tutkimustyönsä kontakti-improvisaation harjoittamisesta sekä sen pohjalta syntyneen liikescoren. Luennolle osallistuneet sekä muut Underscoren tuntevat ovat tervetulleet osallistumaan Underscore-jameihin, jotka Nancy Stark Smith vetää.

Yleisön ja nykytanssin tekijöiden kohtaamisia



Monimuotoista yleisötyötä

Yleisötyö tarjoaa tietoa ja kokemuksia nykytanssista. Osa Zodiakin yleisötyöstä on kaikille avoimia luentoja ja kursseja, osa taas on räätälöity yksilöllisesti esityskauden teoksiin. Teoksiin liittyviin työpajoihin ja produktioihin etsimme yhteistyökumppaneita, jotka ovat kiinnostuneita tutustumaan nykytanssiin ja taiteilijoiden työskentelyyn tai teosten aihepiireihin. Yleisötyöproduktioiden lähtökohtana on saattaa taiteilijat ja yleisö työskentelemään yhdessä kummallekin osapuolelle hedelmällisellä tavalla.

Tanssi kokemuksena kehossa ja mielessä

Jatkokurssi, opettajana Anu Rajala 31.1.–26.5.2007

Keväällä jatkuu suosittu *Tanssi kokemuksena kehossa ja mielessä* -kurssi. Koreografi **Anu Rajalan** ohjaama kurssi on avoin kaikille, jotka ovat kiinnostuneita tutustumaan omaan liikkumiseensa, kehittämään liiketietoisuuttaan ja avaamaan kehollista kokemustaan. Kurssilla keskitytään oman liikku-
misen lisäksi myös toisen kohtaamiseen, aistimiseen ja liikkeelliseen kommunikointiin ryhmässä.

Aikaisemmista kerroista poiketen kurssilla valmistetaan esitys. Osanottajilla ei kuitenkaan tarvitse olla aikaisempaa tanssi- tai esiintymiskokemusta. Mukaantuloon riittää pelkkä kiinnostus asiaa kohtaan!

Kurssille voi osallistua, vaikka ei itse haluaisi-
kaan esiintyä, mutta tällöin on huomioitava, että jaksolla käytetään aikaa esityksen suunnitteluun ja harjoitteluun.

Anu Rajala on työskennellyt koreografina ja tanssinopettajana. Työskentelymenetelmään ja esityksissään hän on käyttänyt sekä liike- että kontakti-improvisaatiota.

Aika: 31.1.–16.5. keskiviikkoisin klo 18–19.30. Lisäksi intensiiviviikonloput 9.–11.3. ja 4.–6.5. Esitys Zodiakin 20-vuotisjuhlassa 26.5. **Paikka:** Zodiakin harjoitussali C4 (Kaapelitehdas, C,-rappu, 4. krs.). **Kurssimaksu:** €90. Mukaan mahtuu vielä muutama uusi tulokas!

Nykytanssin keskustelupiiri

Haluatko keskustella ja jakaa kokemuksiasi tanssiesityksistä yhdessä muiden kanssa?

Tule mukaan nykytanssin keskustelupiiriin! Ryhmä kokoontuu kevään aikana kolme kertaa. Ensimmäisellä kokoontumiskerralla sovitaan esityksistä jotka kukin käy katsomassa. Nähdystä teoksista kokoonnutaan keskustelemaan yleisötyöntekijä Katja Kirsin johdolla. Zodiakin kevään koreografeja vierailee keskustelupiirissä kertomassa ennakkoon tulevista teoksistaan ja työstään.

Keskustelupiiri kokoontuu ti 23.1. klo 18–20 Zodiakin harjoitussali C4 (Kaapelitehdas, C-rappu, 4. krs.), 5.3. klo 18–20, Zodiakin harjoitussali B2 (B-rappu, 2. krs.) ja 7.5. klo 18–20, Zodiakin harjoitus-
sali B2. Keskustelupiiri on maksuton.

Keskustelupiiriläisillä on mahdollisuus ostaa Zodiakin viiden esityskerran sarjalippu alennushintaan €20 (normaalihinta €50). Sarjalippu on henkilökohtainen, mutta sen voimassaoloaika ei ole sidottu näytäntökausiin.



LISÄTIETOJA JA ILMOITTAUTUMISET

Tanssi kokemuksena kehossa ja mielessä
ilmoittautumiset 24.1.2006 mennessä

Nykytanssin keskustelupiiri
ilmoittautumiset 19.1.2006 mennessä
katja.kirsi@zodiak.fi, 050 343 9302

Yleisökeskustelut, avoimet harjoitukset ja luennot

Yleisökeskustelut Zodiakin esityksistä järjestetään tuttuun tapaan joko yleisökeskusteluja esitysten jälkeen tai teosesittelyjä ennen esitystä. Yleisökeskusteluissa pääsee leppoisan intiimissä tunnelmissa kuulemaan tekijöiden mietteitä teoksesta ja esittämään kommentteja ja kysymyksiä. Tervetuloa mukaan murtamaan myyttiä, ettei tanssia voi puhua!

Avoimet harjoitukset Avoimissa harjoituksissa pääsee seuraamaan Zodiakin kantaesitystuotantojen valmistumista. Katso avoimien harjoitusten ajat ohjelmistossa esitystietojen yhteydessä. Vapaa pääsy.

Luennot *Näkökulmia nykytanssiin* -luennot ovat keväällä tauolla ja jatkuvat ohjelmistossa syksyllä 2007. Zodiakista voi kuitenkin tilata nykytanssia tai tanssin historiaa käsittelevän luennon. Luentoihin liittyy runsas video- ja kuvamateriaali. Luento on maksuton! Luennoista saa lisätietoa yleisötyöntekijä Katja Kirsiltä.

Koulut ja oppilaitokset

Työpajat Zodiakin työpajoihin on osallistunut koululaisia ja opiskelijoita aina eskarilaisista yliopisto-opiskelijoihin. Työpajoissa nykytanssiin ja esitysten teemoihin saadaan tuntumaa itse liikkuessa, ja toimintaa on integroitu kouluissa eri aineiden, kuten äidinkielen, englannin tai liikunnan opiskeluun. Työpajat suunnitellaan mielellään yhteistyössä koulujen kanssa. Tänä keväänä esim. **Liisa Risun** *Haje*-teoksiin liittyvissä työpajoissa lähdetään komposition ja liikkeen avulla tutkimaan osallistujien itse valitsemaa teemaa. Opiskeltavaan aiheeseen perehdytään kokemuksellisen oppimisen kautta ja samalla saadaan kuvaa siitä, kuinka merkitykset muodostuvat taideteoksissa ja kuinka abstraktejakin aiheita voidaan käsitellä liiketaiteessa.

Opintopiiri Zodiak järjestää opiskelijoille opintopiirejä. Opintopiireissä seurataan teosten valmistumista, haastatellaan tekijöitä, liikutaan ja käydään katsomassa esityksiä. Jokaiselle ryhmälle laaditaan oma ohjelma, johon kuuluu myös asiantuntijoiden pitämiä luentoja. Opintopiirejä on järjestetty mm. Helsingin yliopiston opiskelijoille, mutta ne sopivat eri oppilaitosten ohjelmaan (esim. lukiodiplomin suorittajat) tai muutoin aiheesta kiinnostuneelle ryhmälle.

Tutustumiskäynnit Koulut ja oppilaitokset voivat tilata tutustumiskäyntejä Zodiakiin. Vierailulla esitellään Zodiakin toimintaa ja nykytanssia ja haluttaessa on mahdollisuus tutustua Zodiakissa toimivien eri ammattiryhmien työhön: tanssija, koreografi, äänisuunnittelija, valosuunnittelija, tuottaja, tiedottaja ja yleisötyöntekijä.

Henkilökuntaryhmät

Zodiakin yleisötyö sopii myös yritysten ja yhteisöjen henkilökunnan tyky-, kehitys- ja virkistystyöhön.

Työpajat Ryhmille järjestetään yhden kerran työpajoja, jotka auttavat työyhteisön yhteishengen luomisessa, rentoutumisessa ja virkistymisessä. Ryhmille voidaan suunnitella myös pidempiketoisia luovia projekteja. Tällaisiin projekteihin on mahdollisuus osallistua tänä keväänä mm. Ronja Verkasalon Heisu-teoksen ja Milja Sarkolan teoksen Postia Eva Dahlgrenille yhteydessä. Heisun työpajojen kautta pureudutaan sukupuolidiversiteettiin ja Postia Eva Dahlgrenille -teoksen yhteydessä esiintyvän ihmisen sisäiseen ristiriitaan.

Zodiak-tutustumiskäynnit Järjestämme tilauksesta ryhmille tutustumiskäyntejä Zodiakiin. Esityksiin on myös tarjolla ryhmäalennuksia.

Tanssija-koreografi Sari Palmgren osallistui Michael Klienin ja Steve Valkin luentosarjaan ja kurssille 19.–21.10.

Koreografia muutosvoimana – kokemuksia viime kaudelta

Zodiak järjesti 19.–21.10.2006 **Michael Klienin** ja **Steve Valkin** koreografiatyöpajan. Michael Klien on irlantilaisen Daghdha Dance Companyn taiteellinen johtaja. Steve Valk on dramaturgi, joka on työskennellyt mm. **William Forsythen** ja Michael Klienin kanssa. Daghdha Dance Company toimii Irlannissa pienessä Limerickin kaupungissa. Sen vuosi jakaantuu erilaisiin projekteihin: taiteelliseen työhön, yhteisöllisiin tapahtumiin, koulutusprojekteihin ja vaihtoehtoisten esiintymismuotojen kehittämiseen.

Valk ja Klien käsittelivät kurssin aikana mm. sosiaalisen koreografian käsitettä. Kuinka laajalaisesti voi ajatella koreografiaa? Sosiaalinen koreografia luo tilanteita joissa annetaan asioiden tapahtua. Tämä vaatii myös katsojalta uutta näkökulmaa: Ei ole mitään ennakolta odotettavaa, vaan yleisö todistaa tapahtumista. Klien esitteli mm. koreografiansa *Iris* (2005), jossa n. 10 000 sormusta kulkee kantajiensa mukana Irlannissa ja ympäri maailmaa. Sormus on laajentuneen yhteisön symboli, kutsu aktiivisesti kommunikoida toisten kanssa. Sormuksen mukana sai viisi yksinkertaista ohjetta. Jokainen ohje sisälsi sormuksen omistajalle mahdollisuuden näyttää fyysisen tai mentaalisen reaktion silloin kun tapaa toisen sormuksen omistajan. Sormuksesta tuli avain näkymättömien yhteyksien maailmalle.

Klien ei ajattele koreografista prosessia ylhäältäpäin tapahtuvaksi, vaan kaikki ovat työryhmässä tekemässä yhteistä koreografiaa. Tanssiteos kantaa mukanaan tekoprosessia. Se kantaa sisälään valintoja, esimerkiksi siitä miten työryhmän kesken työskennellään. Tanssi on ajattelua, ei

liikkeiden toteuttamista. Keho on täynnä potentiaalia ja suhteessa ympäristöönsä. Daghdha Dance Companyn tanssijat ottavat koreografian omakseen ja kirjoittavat mm. työpäiväkirjaa prosessista. Koreografin on myös osattava antaa koreografia tanssijoille. Ei voi sanoa: "Ajattele vapaasti, mutta älä tee noin." Jostain elementistä ei välttämättä henkilökohtaisesti pidä, mutta se on hyväksyttävä, koska se on tanssijan valinta.

Klien korostaa, että koreografia ja tanssi eivät ole sama asia. Koreografia on tapa nähdä asioita, sitä miten asiat yhdistyvät ja miten kommunikoimme. Se on rakenteiden paljastamista ja tutkimista. Koreografia on ihmisten välisten suhteiden ja yhteyksien kokeilulaboratorio.

Teimme kurssilla harjoituksen, jossa kaksi koreografia opetti lyhyen liikesarjan tanssijoille. Katsoimme ensin liikesarjan niin, että kaikki tanssijat tekivät sen yhtä aikaa samaan suuntaan. Tämä oli katolisen maailmankuvan rakenne, jossa ihminen on Jumalan kuva; ihminen toteuttaa Jumalan tekemää maailmaa, jossa kaikki on aseteltu kauniisti järjestykseen. Sitten tanssijat tekivät saman liikesarjan niin, että he saivat itse päättää milloin aloittavat, mihin suuntaan liikkuvat ja millä tempolla tekevät liikesarjan. Tämä oli protestanttisen maailmankuvan rakenne: Jumala ei voi ottaa kontrollia ihmisestä. Kaikki on laitettu nähtäviin paikoilleen, mutta ihmiset toimivat itsenäisesti.

Se miten järjestää liikettä ajassa ja tilassa, kertoo paljon ihmisestä. Arkirutiinejaan on vaikea muuttaa, esimerkiksi aamutoimien muuttaminen toiseen järjestykseen on hankalaa. Sama koskee

”Tanssiteos kantaa mukanaan tekoprosessia. Se kantaa sisällään valintoja, esimerkiksi siitä miten työryhmän kesken työskennellään. Tanssi on ajattelua, ei liikkeiden toteuttamista. Keho on täynnä potentiaalia ja suhteessa ympäristöönsä.”



STEVE VALK

koreografisia rutiineja, rakenteita ja konventioita. Mistä muodostuu tanssiteoksen rakenne, voiko sitä ajatella uudella tavalla?

Valk ja Klien pohtivat työssään mm. ekologian, filosofian, sosiologian ja antropologian yhteyksiä koreografiaan. He viittasivat luennoilla useisiin tutkijoihin, heidän teorioihinsa sekä heidän kirjoihinsa, mm. **Erving Goffman**: *Frame Analysis*, **George Lakoff & Mark Johnson**: *Philosophy in the flesh*, **Donald W. Winnicott**: *Playing and reality* ja **Gregory Bates**: *Mind and nature*.

Maapallo on tulossa tiensä päähän. Luonnon-

varat loppuvat jatkuvan kulutuksen seurauksena. On pakko pysähtyä ja katsoa miksi näin tehdään. Voiko olla muita toimintatapoja tai rakenteita? Miten koreografia voi aloittaa muutoksen ihmisessä ja koko yhteisössä? On muutettava rutiineja ja asetettava ne näkyville. Jotta rakenteita voi paljastaa, on niistä tultava tietoiseksi. Koreografia on mahdollisuus paljastaa ja tutkia näitä rakenteita.

Sari Palmgren

Tanssija-koreografi

Ajatuksesta tanssivaan olemukseen



ROGER MAPP

Miten kaikki sai alkunsa – tanssi Mirjamista ja Mikaelista?

Edellisestä teoksestani *Viivana* lähti kytemään kiinnostus duettoon ja kahden ihmisen väliseen kontaktiin. Olen nyt kiinnostunut sekä rajusta fyysisestä kontaktista että ajatusten ja olemusten yhdestä ihmisten välillä. Halusin kuitenkin kehittää ajatusta henkilöhahmojen lähtökohdasta ja löytää fyysisyys ja liikekieli heidän kauttaan.

Henkilöhahmot tuovat lämpöä ja todentuntua tanssiin. Heidän tanssillaan on paikka, aika ja merkitys – tanssi perustuu heidän olemukseensa.

Kerro Mirjamista ja Mikaelista, millaisia he ovat?

M & M, he ovat kaksi tavallista hemmoa, joilla on omalaatuisia ja kummallisia piirteitä niin kuin kaikilla, heillä ne on vain viety hivenen pidemmälle. Minulle on ollut tärkeää kehittää hahmoja aika pitkällekin kalaretkien ja leipienheiton lomassa ja lähteä sitä kautta luomaan liikekieltä, joka kertoo heidän tarinaansa tanssin keinoin. On ollut huimaa aluksi kirjoittaa tarinaa, tehdä kirjaa.

Sieltä on sitten alkanut elämään liikkeellisesti kaksi tanssivaa tyyppiä, Mirjami ja Mikael.

Olen myös tosi innostunut huumorista ja sen muodoista. Olen pohtinut jo pidempään, mikä minusta on hauskaa ja mitä se merkitsee. Itselleni hauskuus nousee pienistä vihjauksista, jotka hiiluvat liikuttavan ja hupaisuuden välimaastossa. Jos teos ei synnytä henkilökohtaista tunnetta ja läheisyyttä hahmojen suhteen, jos en pidä ja välitä heistä, ei huumorikaan kosketa minua. Toivon, että Mirjamista ja Mikaelista muodostuu tyyppejä, joista yleisö voi pitää ja joiden kanssa voi pelleillä, samalla kun heidän tarinansa myös hetkittäin koskettaa ja ehkäpä surettaa. Yleisviritys on koko ajan kuitenkin positiivinen, surunkin hetkellä.

Olet luonut henkilöt ja tarinan – onko tämä sinulle normaali tapa tehdä tanssiteosta?

Tämä on ensimmäinen kerta kun olemme lähteneet luomaan teosta tältä pohjalta, minä ja co-director-äänisuunnittelijani **Roger d'Olivere Mapp**.

”Eräänä päivänä tämä teos vain jostain syystä koputti ovelle ja sanoi tulevansa sisälle.”

Olemme luoneet pohjan henkilöille ja heidän tarinalleen. Eräänä päivänä tämä teos vain jostain syystä koputti ovelle ja sanoi tulevansa sisälle. Sanoimme, että tervetuloa vaan. Hahmot ovat meille tärkeitä, mutta emme tunne heitä vielä täysin. Valitsimme tanssijat **Satu Elovaaran** ja **Giorgio Convertiton** idean perusteella ja odotamme innolla, että tutustumme henkilöhahmoihin heidän kanssaan, kunhan harjoitukset alkavat. Haluamme antaa tanssijoille vapauden kehittää Mirjami ja Mikael omiksi nastoiksi tyypeikseen.

Miten kuvailisit liikekieltäsi?

Vaikka puhunkin paljon tilanteista ja tapahtumista, tärkeintä on että teos on tanssiteos. Minulla on ajatus ja näkemys mielessäni, mutta haluan löytää liikemateriaalin tanssijoiden kanssa yhteistyössä heidän kehostaan.

Olen aika surkea puhumaan liikkeestä. Näen sen mielessäni hyvinkin selkeästi, mutta en pysty kuvailemaan sitä. Ehkä se on myös tunne ajatuksistani; annan tanssijoille tehtäviä ja tiedän heti, kun näen liikettä jota etsin.

Työskentelet sekä Lontoossa että Helsingissä – mitä eroavaisuuksia olet työssäsi havainnut?

Lontoossa ihmiset sanovat, että näyttääpä suomalaiselta ja Suomessa, että näyttääpä euroopalaiselta. Minulle ei ole väliä missä maassa töitä teen.

Huumori on sinulle tärkeätä, mieluiten musta sellainen – onko se brittiperua?

En oikeastaan tiedä mitä perua se on. Oma mielentymystä ehkä eniten. Musta huumori puree minuun!

Harri Kuorelahti

Tanssija-koreografi

Kunnioituksesta ruumiillisuuteen



OTTO AKKANEN

Henkilökohtainen historia, luonnontieteelliset havainnot ja satujen monimerkityksellinen maailma kohtaavat **Ronja Verkasalon** duetossa. *Heisun* aihe nousee henkilökohtaisuudesta, arkisesta oman ruumiin havainnoimisesta ja laajenee teemojensa kautta yleisinhimilliseen, symboliseen ja myyttiseenkin.

”Aihe on minulle hyvin henkilökohtainen. Itselläni on vyötärölle asti ulottuvat hiukset, ja silti koen että minulla on lyhythiuksisen identiteetti. Suurimman osan aikuisiästäni olen ollut kalju tai lyhythiuksinen, kunnes eräänä päivänä huomasin, että minustahan onkin tullut pitkähiuksinen... Harvoin kiinnitän kuitenkaan hiuksiini huomiota, ne ovat tuolla jossain, yleensä kireällä nutturalla, poissa tieltä. Ja kuitenkin hiukset vaikuttavat siihen miten minut, meidät, nähdään; onko hiuksia, ovatko ne pitkät vai lyhyet... Halusin kiinnittää huomiota siihen että ne ovat ja siihen mitä ne oikeastaan ovat.”

Ronjaa kiinnostaa tässä teoksessa myös ihmisten välinen kommunikaatio. Toinen tanssija on mies, jolla on myös pitkät hiukset ja jonka kanssa he jakavat samankaltaisen liikkeellisen ymmärryksen; molemmat ovat tehneet paljon kontakti-improvisaatiota. Samalla he ovat erilaisia, eri sukupuolta, erikokoisia ja erilaisia liikkujia. Kuinka kahden ihmisen liikkeellinen kommunikaatio rakentuu näistä lähtökohdista, eriävyyksineen ja samankaltaisuuksineen? Tämä esitys ei kuitenkaan kerro naisesta ja miehestä, tässä teoksessa sukupuoli-suus ja sukupuoliroolit eivät ole määrääviä asioita. ”Ennemmin haluan luoda sellaisen maailman jossa roolit eivät ole valmiiksi annetut, ne voivat sekoittua ja muuttua toisikseen. Ihmisiä määritellään paljon sukupuolen kautta. Toivoisin, että tässä teoksessa olisi tilaa tulla katsotuksi muullakin tavalla.”

”Ja onhan minulla myös hirveästi sanottavaa, liittyen omaan poliittiseen missiooni ruumiin palauttamisesta omaan asemaansa osana ihmisyyttä.”

Ronja on aikaisemmin tehnyt enimmäkseen sooloja itselleen. Dueton tekemisessä yhdeksi haastavaksi asiaksi nousee koreografisen prosessin sanallistaminen. ”Oma työidentiteettini on käymistilassa: Mitä se koreografian tekeminen oikeastaan on? Tällä hetkellä ajatukseni on, että koreografia on jonkinlaisen kodin tai tilan rakentamista – tilan, jossa on omat lainalaisuutensa, tietyt asiat mitä siellä tehdään ja miten siellä toimitaan. Mietin, miten voisin tehdä sen tilan säännöt sellaisiksi, että siellä liikkuminen voisi olla aina tuoretta, niin kuin tekisi aina kaiken ensimmäistä kertaa? On todella haastavaa kommunikoida tämä kaikki toiselle ihmiselle.”

Katsojille Ronja haluaisi ensisijaisesti välittää kokemuksen heidän omasta ruumiillisuudestaan. ”Toivoisin katsojan saavan fyysisiä aistimuksia ja kokemuksia... Ja onhan minulla myös hirveästi sanottavaa, liittyen omaan poliittiseen missiooni ruumiin palauttamisesta omaan asemaansa osana ihmisyyttä. Tuntuu että oman ruumiin tarpeitten kuunteleminen, perusasiat kuten mikä tuntuu hyvältä ja mikä ei, näyttää olevan kadoksissa niin monilla ihmisillä. Varsinkin tytöillä joiden fyysisyyttä aletaan rajoittamaan hyvin varhain, suhtautumisesta omaan ruumiiseen tulee helposti todella väkivaltainen. Tämä on isompi missio, jota ei varmasti tällä esityksellä selvitetä, mutta... Oman ruumiin ja fyysisyyden kunnioittaminen olisi niin tärkeää.”

Jenni Koistinen

Tanssija-koreografi

Kysymyksiä rouva Wilsonin talosta



JAAKKO KURHILA

Teoksen nimi *House of Mrs Wilson* tulee siitä, että asuin Lontoossa talossa, jonka omisti Mrs Wilson. Talossa oli narisevat lattiat ja mahdollisesti sääntöjä. Talo voi olla paljon kaikkea: se on minuuden symboli, teos on talo, rakennelma jossa on monia huoneita, kuten teoksessa on kohtauksia.

Teoksen lähtökohtina on joukko kysymyksiä: Mitä tarkoittaa väsyttää idea? Mikä kaikki voi toistua teoksen kuluessa? Miksi teoksessa on liikettä? Minkälaista dialogia voi olla näyttämöllä? En tarkoita dialogilla välttämättä sanoilla keskustelua, minkälaista muuta dialogi voi olla? Tanssijoiden välillä, tanssijoiden ja yleisön, tai voiko näyttämölle tuoda dialogia tanssijoiden ja koreografin väliltä. Dialogin pohtiminen nousi varmasti siitä kun viimeksi tein soolon, jolloin dialogi on väistämättä erilaista.

Voinko jatkaa seuraavilla töillä edellisten teosten elämää? Tavallaan näin käy automaattisesti, sillä aina jotakin siirtyy seuraavaan teokseen. Voiko se olla tietoisempaa? Yleensä edellinen prosessi synnyttää lisäkysymyksiä ja ruokkii seuraavaa teosta. Joskus olen käyttänyt vanhaa liikemateriaalia uudessa teoksessa, mikä on jotenkin tuntunut vääralta tai pahalta. Siinä on kaksi puolta: kun aikaa on kulunut, tuntuu liikemateriaalikin itselle jo vanhalta, mutta uusien ihmisten tekemänä tai uudessa kontekstissa se on taas uusi asia. Olen miettinyt myös aikaisempien teosteni kommentointia uuden teoksen puitteissa tai muiden asioiden kuin varsinaisesti liikemateriaalin siirtoa uuteen. Monesti tuollaisen käyttö saattaa edellyttää, että yleisö on nähnyt aikaisemmat teokset, minkä varaan ei voi laskea.

Miten juuri nuo tanssijat tanssivat? Olen oikeastaan aina tehnyt kaiken liikemateriaalin itse. Se on ollut jonkinlainen turvapesä itselle niinä hetkinä, kun ei ole tiennyt mihin tai mitä seuraavaksi, miksi teemme teosta? Voiko liikettä olla vähemmän? Miten voisin käyttää sitä miten tanssijat itse liikkuvat? Liike liittyy minulle ikuisen kysymykseen siitä miksi liikun tai miksi haluan tuoda juuri tanssia teokseen? Se on ollut mahdotonta määritellä,

”Joskus iltasella on pakko tanssia hiukan, silloin liike ja tanssi tuntuu ilmeisen tärkeältä.”

enkä tiedä täytyykö se mahdollisuus määritellä hyväksyä nyt taas.

Joskus iltasella on pakko tanssia hiukan, silloin liike ja tanssi tuntuu ilmeisen tärkeältä ja se tulee itsestään, silloin tanssi on vapaa perusteluista. Monesti kun työskentelen treenisalissa, on liikkeen tekemisessä jotenkin pakon ja työn tuntu. Silloin ei ole aikaa odottaa niitä hetkiä, jolloin se tulee itsestään. Luulen ettei ehkä tarvitsisi samalla tavalla perustella liikkeenkäyttöä, jos tekisi kaiken materiaalin silloin kun se tulee itsestään. Suurimmat perustelut liikkeelle tarvitsen silloin kun opetan tai näytän oman henkilökohtaisen liikkeen tanssijalle. Miksi meidän täytyy opiskella jotain joka on minun henkilökohtaista? Tätä koreografiaa varten olen miettinyt joitain tehtäviä mitä haluaisin kokeilla. Yritän pitää lupaukseni itselle, etten ala liian pian miettimään miten tämä saadaan toimimaan tai miten tätä jaksaa katsoa. Toivottavasti löydän itse jotain uutta.

Edellinen teokseni oli soolo koreografian tekemisestä. Siinä tuli aiheelliseksi miettiä valmiin teoksen (illuusio) ja teoksen harjoitusvaiheen/teoksen rakentumisen ja hahmottelemisen näyttämistä esityksessä. Tätä haluaisin työstää myös tässä teoksessa. Yksi teoksen teemoista on miellyttäminen. Mitä kaikkea miellyttäminen voi olla? Yleisön, tanssijoiden, itsen? Tuntuu että jossain vaiheessa prosessia kysyy aina vertauskuvallisesti joltain: ”Mitä haluat minun tekävän?” Saa nähdä tuleeko se taas jossain vaiheessa prosessia eteen.

Katsoessani tanssia olen oppinut analysoimaan liikaa ja katsomaan teoksia paljolti työlasien läpi.

Sari Palmgren

Tanssija-koreografi

Yllätyksellisyyttä etsimässä



JOHANNA TIRRONEN

Zodiakille tekemiesi teosten nimistä toinen on mitta ja toinen fysikaalinen suure. Miksi?

Minulla näyttää olevan on kaksi teossarjaa: fiktio ja kotiluonnontieteellinen. Ensimmäisen nimet ovat pitkiä ja muoto jotenkin satumaisen runollinen (esim. Edgar A. Poen *Keijukaissaari*). Niissä on narraatiota, rooleja, metaforia sekä epookki- tai fantasiapukuja. Luontosarjassa taas tanssijat ovat lavalla lähinnä itsenään ja ote tiukempi. Ja nimet ovat lyhyitä: *Yhä*, *Metri*, *Haje*. Miellän itseni fiktiosarjassa satukirjan kuvittajaksi ja luontosarjassa asioitten poimijaksi.

Haje-teoksessa tullaan lainaamaan mm. jalkapallo- ja sulkapallotilanteista, koska minua kiinnostavat jo olemassa olevat tilanteet. Luontosarjaa olen luonut ankaralla ”kaikki turha pois” -asenteella, mutta reilu paussi Metrin (2004) ja Hajeen välillä on ollut erittäin hyvä: Ajan kanssa analyytinen mieleni on saanut prosessoida itsensä yli ja tällä hetkellä koen suurempaa vapautta heittäytyä ja kuunnella intuitiotani.

Hajeeseen haen jonkinlaista sarjojen sekoitusta. Tarkoituksena on antaa tunteiden, metaforien ja tarinoiden vuotaa mukaan formalistiseen tilaleikkiin. Mallina on mielen notkeus siirtyä paikasta tai tunteesta toiseen välittömästi.

Työskentelet paljon teatterissa ja sirkuksessa, mutta olet myös mukana underground improviisaatioryhmässä RIO – Real Time Orchestra. Miten näinkin erilaiset maailmat vaikuttavat työhösi?

Se kenen kanssa työskentelee vaikuttaa paljon. Esitysten tekeminen yleisölle on tärkeää, mutta yhtä tärkeää on keskustelu, jonka kautta löytää yhteydet eri alojen välillä. Kompositiostahan kaikessa on kysymys. Liiketaiteen parissa on hyvä olla useita väyliä ja RIO:lla on ollut todella merkittävä vaikutus uusien tekemisen tapojen löytämiseen. Ryhmän työ on jatkuvaa käsityöläismäistä nikkarointia vaihtoehtona massiivisille rakenteille.

”Esitysten tekeminen yleisölle on tärkeää, mutta yhtä tärkeää on keskustelu, jonka kautta löytää yhteydet eri alojen välillä.”

Esitys ei ole tuote, vaan tapahtuma hetkessä. Esityksissä kuten *RIO tulee kylään*, joissa improvisoimme valmiin teoksen kanssa, on hillitöntä vapautentunnetta ja punkmaista villiyyttä. Samanlaista yllätyksellisyyttä ja liikkeellistä huimausta metsästä myös Hajeessa.

Vaadit tanssijoiltasi laajaa osaamista. Mitä virtuoosisuus merkitsee sinulle?

Minua ei nyt kiinnosta fyysinen taito itsetarkoituksena. Toivon, että se pelkästään vuotaisi läpi. Kuten vaikka kengurun puolirento hyppy on virtuoosinen suoritus, joka toiminnallisuudessaan on hyvinkin kaunista katsottavaa, samoin tanssijalla vain on vahvistunut ja herkistynyt kyky liikkuu sekä ajatella liikkeessä. Itse rakastan kaatumisen hetkiä, sitä kun tasapaino menetetään. Voihan sen kokea virheeksi, mutta esimerkiksi **Rasmus Ölmen** kurssilla Wienissä opin lentämään pitkittämällä kaatumisen hetkeä.

Kuka on Erkki?

Haha! Erkki tulee mukaan prosessin lopussa, etenkin jos alan liian idearikkaaksi! Se on tekniikka, kriittinen ideaalikatsoja. Hän ei ole kohdeyleisö vaan sisällä asuva vieraantunut silmä, joka näkee kohdat, joita ”ei katsoisi Erkkikään”. Hajeen myötä on tullut aika opettaa sisäiselle Erkilleni myös sitä runollista katsomista.

Riikka Theresa Innanen

Koreografi/videografi

Sisäinen dialogi toimintana



PAULINA FEODOROFF

Milja Sarkolan teosta *Postia Eva Dahlgrenille* lähestytään AwLP-metodia käyttäen. "Acting with the Inner Partner" -metodi (AwLP) avaa kokemusta nykyhetkessä olemisesta.

"AwLP perustuu ajatukseen, että ihminen voi oppia ymmärtämään tilanteensa paremmin ilmaisemalla ääneen sisäisen dialoginsa. Käytännössä tämä voi tarkoittaa mitä tahansa arkista tilannetta, jossa löytää itsensä puhumasta itseksensä ääneen."

AwLP-metodiin Milja tutustui Prahassa. Hän jatkoi Suomeen tultuaan metodin harjoittamista pienen ryhmän kanssa. "Koska en Tsekeissä ehtinyt perehtyä metodiin syvällisesti eikä vastaavaa toimintaa Suomessa ole, olemme päättäneet lähteä kehittämään sitä itsenäisesti oman porukan kanssa. Saatamme siis kehittää toimintaa hyvinkin kauas alkuperäisestä metodista, mutta pyrkimys ei olekaan olla uskollinen vieraalle metodille, vaan poimia siitä itselle hyödylliset ainekset. Metodi on antanut kiinnostavan lähestymismuodon esiintymiseen ja henkilökohtaiseen keholliseen ilmaisuun. Metodin myötä kosketus omaan esiintymiseen on muuttunut, läsnäolon kokemus on voimistunut."

Metodi syntyi Tšekkoslovakiassa kommunistisen diktatuurin aikana ja sen kehitti näyttelijä-psykologi **Ivan Vyskocil**. "Metodissa on keskiössä kehon ja äänen yhteys. Ääni synnyttää kehollista toimintaa ja päinvastoin. Vastakohtan kautta ajatellen: kun puhuessaan uppoutuu ajatuksiinsa, niin kehollinen läsnäolo kärsii tai keskittyessään liikkeeseen yhteys äänenmuodostukseen katkeaa."

"AwLP-metodin myötä kosketus omaan esiintymiseen on muuttunut, läsnäolon kokemus on voimistunut."

"Tällä toiminnalla on myös vahva terapeutinen ulottuvuus tekijälle. Silti aitouden tai autenttisuuden vaatimusta ei toiminnassa ole. Saa näytellä ja esittää, tiedostaa esittävänsä. Ilmaisun suuruutta ei rajaa mikään muu kuin tekijän oma kyky. Metodia harjoitetaan käytännössä niin, että jokainen astuu vuorollaan vailla ennakkosuunnitelmaa tyhjäan tilaan pyrkien ilmaisemaan sisäiset äänensä."

AwLP-metodi näkyy esityksen yleisösuhteessa ja esiintyjien läsnäolossa. Ryhmä tutkii missä määrin on mahdollista antaa kulloisenkin yleisön vaikuttaa esiintyjiin ja esityskulkuun.

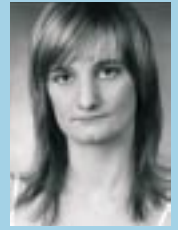
Tulevan esityksen aiheena on ihailu. "On järkyttävää tajuta, ettei ihailu tee minusta ihailuni kohdetta. Haluan olla Hän. En ole. Haluan olla Hän. En ole."

"Haasteeni on rajata lähtökohta mahdollisimman tarkkaan. Ihailen taiteilijoiden kykyä kertoa kirkkaasti ja puhtaasti yhdestä asiasta. Arkkitehti-ohjaaja **Robert Wilson** on sanonut, että länsimaalainen teatteriperinteemme kärsii liiallisesta intellektualismista. Lähtökohdat ovat teoreettisia ja opettavia, ja sivistävä pyrkimys on voimakas. Asioita herkästi teoreettisesti lähestyvänä ihmisenä koen tärkeimmäksi haasteeksi löytää yksinkertaisia lähtökohtia, muotoja ja rakenteita ohjaustyössäni. Tanssi ja musiikki ovat itsessään vastakohta intellektualismille."

Anu Rajala

Koreografi

Keho vastaa liikkeellä



RIIKKA SUNDOVIST

Olet tekemässä omaa versiotasi Deborah Hayn soolokoreografiasta *News*. Kertoisitko, miten prosessi on saanut alkunsa?

Deborah Hayn koreografia on käsikirjoitus, joka sisältää teoksen ajatukselliset, liikkeelliset, tilalliset ja äänenkäytölliset ohjeet tanssijalle. Opin koreografian Hayn *Solo Performance Commissioning Projectissa* Skotlannissa syyskuussa 2006. Projektiin kuuluu, että seuraavaksi harjoittelen sooloa yksin kolmen kuukauden ajan, lopputuloksena oma sovitukseni Deborah Hayn koreografiasta.

Miltä näyttää koreografian käsikirjoitus?

Koreografia on ihan tavallista kirjoitettua kieltä, ei siis tanssinotaatiota. Esimerkiksi:

”Astun tavallisuuteen, matkustaen taaksepäin pitkin kaarevaa polkua. Käteni liikkuvat sivuillani, yrittämättä tehdä siitä mitään erityistä. Samaan aikaan jalkani ottavat askeleita taaksepäin.” Liikkeellisten ohjeiden lisäksi koreografia sisältää ohjeet siitä, mitä tanssijan tulee ajatella tanssiesiään. Koreografia on dialogi kehon ja tietoisuuden välillä.

Kertoisitko jotain siitä, mikä on erityistä tässä teoksessa?

Ihaninta mielestäni tässä on se, että pystymme suhtautumaan tanssiin hyvin vakavasti ja samalla nauramaan omalle vakavuudellemme. Erityistä on myös se, että teos ei ole lineaarinen eikä se pyri esittämään yhtä asiaa tai tarinaa. Liikkeiden ei ole tarkoitus kehittyä miksiäkään; asiat tapahtuvat koko ajan vain nyt, mikä luo teokseen erityisen tunnelman. Teoksen jokainen hetki on itsenäinen, ei siis tanssijan mielessä suhteessa edelliseen. Mahdolliset merkitykset ja syy- seuraussuhteet syntyvät niitä etsivän katsojan mielessä. Tämä mahdollistaa sen, ettei ole vain yhtä väitettä. Fyysinen väite saattaa muuttua yhdestä tapahtumasta, persoonasta tai kuvasta toiseen hyvinkin nopeasti.

Koreografian tanssijalle asettamat kysymykset pitävät mielen energiatason korkealla alusta loppuun. Teosta tanssiessani saan olla jatkuvassa

”Koreografian tanssijalle asettamat kysymykset pitävät mielen energiatason korkealla alusta loppuun.”

ihmettelyn tilassa, kyselyiässä. Syntyy paradoksaalinen tila: koskaan ei tiedä mitä seuraavaksi tulee ja kuitenkin samanaikaisesti tietää, sillä koreografia on olemassa.

Minkälaista ajattelua ja liikettä Hayn koreografian tekeminen sinussa herättää?

Hayn kanssa työskenteleminen on avannut minulle kokonaan uusia ja innostavia ajatuksia siitä mitä koreografia on, ja miten tanssimista ja esittämistä voi harjoitella. Teoksen liike syntyy keholle esitettyjen kysymysten avulla. Koreografia haastaa tanssijaa suuntaamaan itsensä jokaiseen suuntaan yhtä aikaa ja luopumaan etusuunta-ajattelusta. Liike mitä Hayn koreografia herättää, on hyvin tarkkaan määrättyä. Se on silti minun oman kehoni tuottamaa ja itseni löytämää, ei koreografian minulle ulkoisesti näyttämää ja opettamaa. Hayn harjoituksissa harjoitellaan aina yhtä aikaa sekä tanssimista että esiintymistä. Hay ei erota näitä kahta asiaa toisistaan.

Koska koreografia käsittää ohjeet liikkeen, tilan ja äänen käytön lisäksi myös tanssijan ajattelulle, on kehon ja mielen oltava dialogissa keskenään. Jos jompikumpi saa ylivallan, suistuu teos raiteiltaan. Keho on opettaja, jolta kysytään ja se vastaa liikkeellä. Haylle ominainen tapa työskennellä älyllisesti, sulkematta pois kepeyttä ja huumoria, on ollut minulle hyvin tärkeää. En usko ryppyysai-suuteen. Hauskin ja haastavin juttu tässä teoksessa onkin se, että kaiken edellä mainitun yhtäaikainen tekeminen on yksinkertaisesti mahdotonta! Myös Hayn mielestä. Hän sanookin: 'No big deal.' Ja on samalla hyvin vakavissaan.

Anna-Maija Terävä

Tanssija



Tanssi-lehti uudistuu vuonna 2007. Tilaa niin näet, minkälaiseksi!

31.5.07 mennessä tehdyt uudet kestopilaukset
30 % alennuksella (1. vuosikerta)

www.tanssilehti.fi

ahonen@danceinfo.fi
puh.09-6121808

Tanssi, dans koreografia, koreografi CARL KNIF
JONNA AALTONEN, CARL KNIF

Valosuunnittelu/visualisointi
Ljusplanering/visualisering JUKKA HUITILA

Oktoberord

ENSI-ILTA | PREMIÄR, 22.2.2007 19.00

muut esitykset 3.2. 19.00 sekä 4.2. 19.00

VUOTALO, Mosaiikkiteatteri 2 Vuosaari, Nordsjö

Liput, biljetter 10/8 € • (09) 3108 8803 lisätietoja 040-747 4868



Stoa Itä-Helsingin
kulttuurikeskus

Stoan tanssi-kevät 2007

la 3.2. klo 14 (ensiesitys),
ke 7.2., to 8.2. ja pe 9.2. klo 10

Liikemies

Lasten tanssiteos esittelee esityksen
elementtejä. Tanssi Riku Immonen,
musiikki Iikka Kotaja. **Liput 4 €**

ma 12.2. klo 19 ja ti 13.2. klo 19
Tanssiteatteri Mobita/Dansco:

Pieniä pääosia

Koreografia Jyrki Karttunen
Liput 15/8 €

to 12.4. klo 19 (ensi-ilta), pe 13.4.,
la 14.4., ma 16.4. ja ti 17.4. klo 19

PITKÄ LOIKKA ja puhetta tanssista

Konsepti, suunnittelu ja toteutus
Arja Raatikainen. **Liput 15/10 €**

to 19.4., pe 20.4. & la 21.4. klo 19

Numen

Koreografia Arja Raatikainen
Liput 15/10 €

Yhteislippu PITKÄ LOIKKA ja
puhetta tanssista & Numen: **20/15 €**

to 26.4. klo 10, 12 ja 13.30

Pieniä ihmeitä

Tanssiesitys vauvoille. Tanssi ja äänet Riikka
Siirala & Laura Kairamo.
Liput 3 €



la 28.4. klo 14

Tanssiteatteri Raatikko:

Hui kauhistus

Koko perheen tanssinäytelmä.
Ohjaus ja koreografia Marja Korhola
Liput 4 €

ke 23.5. klo 19 ensi-ilta, to 24.5.,
pe 25.5. & la 26.5. klo 19

Gaykuoro Out 'n' loud:

OUT

Yhteisötanssin ja kuorolaulun yllättävä yh-
distelmä. koreografia ja ohjaus Ismo-Pekka
Heikinheimo kuoronjohtaja Tommi Varis
Liput 15/10 €

Lippumyynti: (09) 310 12000,
stoa.lippumyynti@hel.fi ja Lippupalvelu

Stoa Itä-Helsingin kulttuurikeskus
Turunlinnantie 1, Itäkeskus, Helsinki 90
www.stoa.fi



Helsingin kaupungin
kulttuuriasiakentien



ALEKSANTERI TANSSI

Tero Saarinen Company:

Stravinsky-ilta (Petrushka | HUNT)

23.-24.1. klo 19

Compañía Kaari Martin:

Kerro minulle sade | Kaksi unta yhdessä

26.-27.1. klo 19

Tommi Kitti & Co:

Spiraali | Hyppy

2.-3.2. klo 19

Eeva Muilu:

Vermiculus

ja

Jenni Kivelä:

Juhlapäiviä

6.-7.2. klo 19

Jyrki Karttunen:

Human Imitations

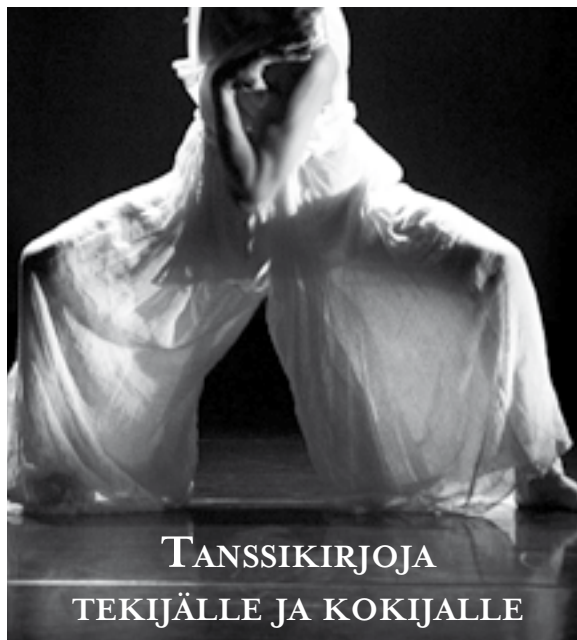
9.-10.2. klo 19

Liput 15-35€



ALEKSANTERIN TEATTERI

BULEVARDI 23-27 • 00180 HELSINKI • LIPPUMYYNTI 09-676 980
LIPPUPALVELU.FI • 0600 10 800 (1,50€/min+pvm) • 0600 10 020 (5,00€/puhelu+pvm)



TANSSIKIRJOJA TEKIJÄLLE JA KOKIJALLE

Osta omaksesi osoitteesta: www.like.fi
Saat 10 % alennuksen kaikista Liken tanssikirjoista, kun mainitset tilatessasi tarjouksen "Totanssi".
Voimassa toukokuun 2007 loppuun. **LIKE**

RAIJA OJALA & KIMMO TAKALA (TOIM.) ZODIAK – UUDEN TANSSIN TÄHDEN

Poleemisesti nykytanssia pohtiva teos esittelee suomalaiselle nykytanssille monimuotoiset ja kansainväliset kasvat antaneen tuotantoyhteisön.
Ilm. toukokuu 2007.

HANNELE JYRKÄ (TOIM.) TANSSINTEKIJÄT – 35 NÄKÖKULMAA KOREOGRAFIN TYÖHÖN

Suomalaiset eturivin koreografit kertovat työstään: miksi, miten ja minkälaista taidetta kukin luo, mistä taiteilijan identiteetti rakentuu?

AINO KUKKONEN STRECH – TANSSIRYHMÄ TEATTERISSA

Helsingin Kaupunginteatterin Tanssiryhmän synty ja monipolvinen kehitys.

RIINA MAUKOLA (TOIM.) ROTTA VAI TARUA – TANSSITEATTERI HURJARUUTH

Kirja avaa jännittäviä näkymiä uutta ja perinteistä sirkusta yhdistävän tanssiteatterin teoksiin ja luovaan työhön niiden takana.

KAAPELI

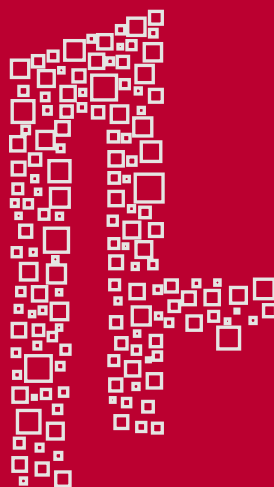
KAAPELITEHDAS | KABELFABRIKEN | CABLE FACTORY

tanssin talo

Kaapelitehdas on Suomen suurin kulttuurikeskus.
Vuokrattavana myös tapahtuma-, esitys-,
näyttely- ja seminaaritiloja.

Tallberginkatu 1, 00180 Helsinki
Puh. (09) 4763 8300
www.kaapelitehdas.fi

YHTEISTYÖSSÄ



08.01–27.05

Esityskalenteri

Calendar

AIKA TIME			ESITYS PERFORMANCE		
08–17.01			GALLERIA KANDELA		
18–28.01			SIVUASKEL / SIDE STEP FESTIVAL		
TO	08.02	19:00	MIRJAMI JA ... & HEISU	E	ZOD
LA	10.02	19:00	MIRJAMI JA MIKAEL & HEISU		ZOD
SU	11.02	15:00	MIRJAMI JA MIKAEL & HEISU		ZOD
TI	13.02	19:00	MIRJAMI JA MIKAEL & HEISU		ZOD
KE	14.02	19:00	MIRJAMI JA MIKAEL & HEISU		ZOD
PE	16.02	19:00	MIRJAMI JA MIKAEL & HEISU		ZOD
LA	17.02	19:00	MIRJAMI JA MIKAEL & HEISU		ZOD
SU	18.02	15:00	MIRJAMI JA MIKAEL & HEISU		ZOD
TI	20.02	19:00	HOUSE OF... & DIANO...	E	PAN
TO	22.02	19:00	HOUSE OF... & DIANO MARINA		PAN
PE	23.02	19:00	HOUSE OF... & DIANO MARINA		PAN
LA	24.02	19:00	HOUSE OF... & DIANO MARINA		PAN
TI	27.02	19:00	HOUSE OF MRS WILSON		PAN
KE	28.02	19:00	HOUSE OF MRS WILSON		PAN
TO	01.03	19:00	HOUSE OF MRS WILSON		PAN
LA	03.03	19:00	HOUSE OF MRS WILSON		PAN
SU	04.03	19:00	HOUSE OF MRS WILSON		PAN
MA	05.03	19:00	HOUSE OF MRS WILSON		PAN

AIKA TIME			ESITYS PERFORMANCE		
LA	10.03	19:00	HAJE	E	ZOD
TI	13.03	19:00	HAJE		ZOD
KE	14.03	19:00	HAJE		ZOD
PE	16.03	19:00	HAJE		ZOD
LA	17.03	19:00	HAJE		ZOD
SU	18.03	15:00	HAJE		ZOD
TI	20.03	19:00	LINSSIN TAKAA		ZOD
KE	21.03	19:00	HAJE		ZOD
TO	22.03	19:00	HAJE		ZOD
LA	24.03	19:00	HAJE		ZOD
SU	25.03	15:00	HAJE		ZOD
TI	27.03	19:00	HAJE		ZOD
KE	28.03	19:00	HAJE		ZOD
TO	12.04	19:00	NEWS & POSTIA EVA...	E	ZOD
LA	14.04	19:00	NEWS & POSTIA EVA...		ZOD
SU	15.04	15:00	NEWS & POSTIA EVA...		ZOD
PE	20.04	19:00	NEWS & POSTIA EVA...		ZOD
LA	21.04	19:00	NEWS & POSTIA EVA...		ZOD
SU	22.04	15:00	NEWS & POSTIA EVA...		ZOD
KE	25.04	19:00	NEWS & POSTIA EVA...		ZOD
TO	26.04	19:00	NEWS & POSTIA EVA...		ZOD
LA	28.04	19:00	NEWS & POSTIA EVA...		ZOD
SU	29.04	15:00	NEWS & POSTIA EVA...		ZOD
16–27.05			Z-IN-MOTION		
LA	26.05		ZODIAK 20-V. JUHLAT		

E = ensi-ilta/premiere, B2 = Zodiak, harjoitussali B2,
ZOD = Zodiak, PAN = Pannuhalli

Zodiak – Uuden tanssin keskus Center for New Dance

Tallberginkatu 1B/154 FI-00180 Helsinki
Tel +358 9 694 4948 **Fax** +358 9 562 5805
www.zodiak.fi, zodiak@zodiak.fi

Henkilökunta Personnel

Toiminnanjohtaja/Managing director

Raija Ojala, (09) 726 88 988,
raija.ojala@zodiak.fi

Tuottaja/Producer

Johanna Tirronen,
 (09) 726 88 989, johanna.tirronen@zodiak.fi

Tiedottaja/Communication

Outi Järvinen,
 (09) 694 4948, outi.jarvinen@zodiak.fi

Yleisöpedagogi/Education

Katja Kirsi,
 050 343 9302, katja.kirsi@zodiak.fi

Tekninen vastaava/Technical director

Tuukka Törneblom, 044 094 4948,
tuukka.torneblom@zodiak.fi

Äänimestari/Sound

Markus Kahelin,
 040 564 0882, markus.kahelin@zodiak.fi

Taiteellinen johtoryhmä

Artistic board

Kirsi Monni, 040 545 6350,
kirsi.monni@teak.fi

Liisa Pentti, 050 582 4914,
liisapentti@hotmail.com

Liisa Risu, 050 354 0551,
liisarisu@luukku.com

Liput Tickets

Normaalihintaiset/

Regular price tickets €25–15

Alennusliput/Reduced price tickets

(opiskelijat, eläkeläiset, työttömät /
 students, retired, unwaged) €15–8

Ryhmät/Groups (10– h/10– pers.) €12/7

Sarjakortti/Serial ticket

5 esitystä/for 5 performances €50/30

Ennakkomyynti/Box office

Zodiak (09) 694 4948 (ma–pe klo 10–16),
zodiak@zodiak.fi

Lippupiste 0600 900 900 (€1,50/min + pvm),
www.lippu.fi

Sarjakortti

Zodiakin henkilökohtainen viiden käyntikerran sarjakortti maksaa €50 (normaalihintaiset liput) ja €30 (alennushintaiset liput). Sarjakortin voi ostaa Zodiakista Kaapelitehtaan esitysten yhteydessä. Sarjakortin käyttöä ei ole rajattu näytäntökausiin.

Zodiak tarjoaa Helsingin 9. luokkalaisille Uhlertikortilla €2:n liput Zodiakin esityksiin Kaapelitehtaalla.

Haluatko Zodiakin postituslistalle?

Täytä lomake osoitteessa www.zodiak.fi tai lähetä posti- ja/tai sähköpostiosoitteesi osoitteeseen zodiak@zodiak.fi Muistathan muuttaessasi ilmoittaa uuden osoitteesi!

Kaapelitehdas Cable factory

B-rappu

Zodiak, toimisto
 Zodiak, harjoitussali B2

C-rappu

Pääaula, info
 Ravintola & kahvila
 Zodiak, harjoitussali C4

Zodiak, Näyttämö

Turbiinisali, Pannuhalli

Port Payé
 Finlande
101725
 Suomen Posti Oyj

ECONOMY

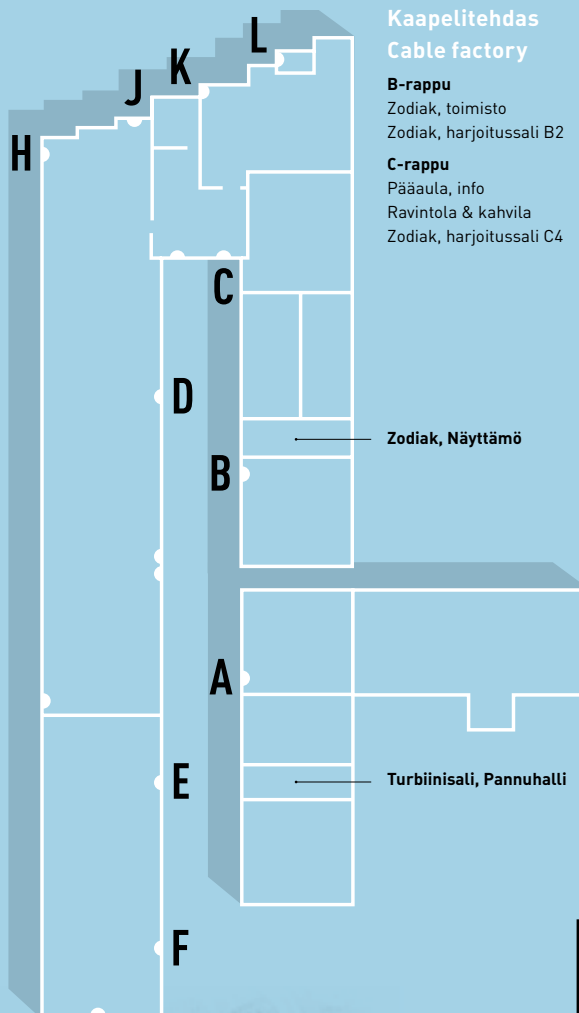
ZODIAK

Uuden tanssin keskus
 Center for New Dance



1.2007

Esitteen toimitus:
 Raija Ojala, Outi
 Järvinen. Kannen
 kuva: Marko Mäkinen.
 Ulkoasu: Arto Kinnunen.
 Paino: Art-Print, 2007



Kulkuyhteydet Connections



Bussit/buses 15, 20, 21V, 65A, 66A,

Espoon T-bussit



Metro

Ruoholahti



Raitiovaunu/tram 8



KAAPELI